ĢENERĀLADVOKĀTA DŽOVANNI PITRUCELLAS
[*GIOVANNI PITRUZZELLA*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 7. maijā [1]

Lieta C-132/19 P

Groupe Canal +
pret

Eiropas Komisiju

Apelācija – Konkurence – Aizliegta vienošanās – Televīzijas apraide – Teritoriāla ekskluzivitāte – Regula Nr. 1/2003 – 9. pants – Lēmums, ar kuru saistības ir atzītas par saistošām – Pilnvaru nepareiza izmantošana – Sākotnējais novērtējums – Juridiskais un ekonomiskais konteksts – Samērīgums – Komisijas pienākums ņemt vērā apsvērumus, kas ir saistīti ar LESD 101. panta 3. punkta piemērošanu – Trešo personu līgumiskās tiesības – Aizsardzība

I. Ievads

1. Šīs tiesvedības pamatā ir pārsūdzība par Eiropas Komisijas lēmumu, ar kuru starptautiska uzņēmuma, kas ražo audiovizuālo saturu, saistības ir padarītas saistošas, lai kliedētu bažas par konkurenci, kuras Komisija pauda, sākot izmeklēšanas procedūru.

2. Minēto bažu pamatā ir iespējama vertikāla aizliegta vienošanās par iekšējā tirgus sadali pa valstīm, izmantojot līguma noteikumus, kas starptautiskam uzņēmumam un raidorganizācijai garantē absolūtas teritoriālas ekskluzivitātes licenci Apvienotās Karalistes un Īrijas tirgū.

3. Komisijas lēmumu akceptēt piedāvātās saistības un padarīt tās par saistošām apstrīdēja Francijas raidorganizācija, kas ir trešā persona procedūrā, kurā tā iestājās tikai vēlāk, un kam starptautiskais uzņēmums paziņoja par minētajām saistībām, lai darītu zināmu, ka tam vairs nav nodoma prasīt ievērot līguma noteikumus, kas Francijas tirgū tai piešķir absolūtu teritoriālu ekskluzivitāti.

4. No vairākiem apelācijas sūdzības pamatiem būtiskākie juridiskie jautājumi – kuri ir ietverti trešajā un ceturtajā apelācijas sūdzības pamatā un kurus saskaņā ar Tiesas lūgumu es analizēšu šajos secinājumos – ir trīs: 1) nepieciešamība iekļaut juridiskajā un ekonomiskajā kontekstā rīcību, kura ir pamats bažām par konkurenci; 2) jautājums, vai Komisijai, pieņemot lēmumu saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. pantu, ir jāņem vērā apsvērumi, kas ir saistīti ar LESD 101. panta 3. punkta piemērošanu; 3) jautājums par to, kā Komisija ievēro samērīguma principu, padarot uzņēmuma ierosinātās saistības par saistošām, īpaši atsaucoties uz lēmuma, kas ir pieņemts saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. pantu, ietekmi uz trešajām personām, it īpaši tad, ja uzņēmuma, uz kuru attiecas šis lēmums, saistības, kuras pēc tam Komisija padarīja par saistošām, ir ietvertas vienpusējā paziņojumā turpmāk neievērot atsevišķus noteikumus līgumā starp minēto uzņēmumu un citu uzņēmumu, kas nav nedz ierosinājis, nedz akceptējis šo saistību piedāvājumu, jo izmeklēšana uz to neattiecās.

1 Oriģinālvaloda – itāļu.

II. Atbilstošās tiesību normas

5. Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā [tagad 101. un 102. pantā][2], 13. apsvērumā ir noteikts:

"Ja to lietu izskatīšanas laikā, kas var novest līdz līguma vai darbības aizliegumam, uzņēmumi piedāvā uzņemties saistības, lai atbilstu Komisijas prasībām, tai jāspēj pieņemt lēmum[u], ar kuru uzliek šīs saistības attiecīgajiem uzņēmumiem. Saistību lēmumos jābūt konstatētam, ka vairs nav pamata Komisijas rīcībai bez secinājumu izdarīšanas par to, vai ir bijis vai joprojām ir pārkāpums. Saistību lēmumi neierobežo dalībvalstu konkurences iestāžu un tiesu pilnvaras izdarīt šādus secinājumus un lemt par attiecīgo lietu [..]."

6. Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) 22. apsvērumā ir noteikts:

"Lai nodrošinātu atbilstību juridiskās noteiktības principam un vienādu Kopienas konkurences noteikumu piemērošanu paralēlu pilnvaru sistēmā, jāizvairās no pretrunīgiem lēmumiem. Tādēļ saskaņā ar Eiropas Kopienu Tiesas praksi jāprecizē Komisijas lēmumu un tiesas procesu ietekm[e] attiecībā uz dalībvalstu tiesām un konkurences iestādēm. Komisijas pieņemtie saistību lēmumi neietekmē dalībvalstu tiesu un konkurences iestāžu pilnvaras piemērot Līguma 81. un 82. pantu."

7. Turklāt Regulas Nr. 1/2003 9. pantā ir paredzēts:

"1. Ja Komisija plāno pieņemt lēmumu, ar ko pieprasa pārkāpšanas izbeigšanu, un ja attiecīgie uzņēmumi piedāvā uzņemties saistības, lai atbilstu prasībām, kuras tiem paudusi Komisija savā sākotnējā vērtējumā, Komisija var ar lēmumu atzīt šo saistību saistošo spēku attiecībā uz uzņēmumiem. Šādu lēmumu var pieņemt uz noteiktu laika posmu, un tajā secina, ka Komisijas rīcībai vairs nav pamata.

[..]"

III. Faktiskie apstākļi, tiesvedība un pārsūdzētais spriedums

A. Strīda konteksts

8. 2014. gada 13. janvārī Komisija sāka izmeklēšanu par iespējamiem maksas televīzijas pakalpojumu sniegšanas ierobežojumiem ar licences līgumiem starp sešām ASV filmu ražošanas studijām un lielākajām Eiropas maksas televīzijas (*pay-TV*) raidorganizācijām.

9. Minētās izmeklēšanas laikā 2015. gada 23. jūlijā Komisija nosūtīja paziņojumu par iebildumiem *Paramount Pictures International Ltd*, kas ir reģistrēta Londonā (Apvienotā Karaliste), un *Viacom Inc.*, kura ir reģistrēta Ņujorkā (Amerikas Savienotās Valstis) un ir pirmās minētās sabiedrības mātesuzņēmums (turpmāk tekstā kopā – "*Paramount*").

10. Šajā paziņojumā Komisija izklāstīja savus sākotnējos secinājumus par dažu noteikumu, kas ir iekļauti *Paramount* ar *Sky UK Ltd* un *Sky plc* (turpmāk tekstā kopā – "*Sky*") noslēgtajos licences līgumos, nesaderību ar LESD 101. pantu un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (turpmāk tekstā – "EEZ") 53. pantu.

2 OV 2003, L 1, 1. lpp.

11. Konkrēti, Komisija savu izmeklēšanu koncentrēja uz diviem savstarpēji saistītiem noteikumiem, kas ir ietverti licences līgumos, kuri ir noslēgti ar *Sky*.

12. Pirmā noteikuma mērķis bija aizliegt vai ierobežot *Sky* iespējas darīt pieejamus televīzijas apraides pakalpojumus, reaģējot uz spontāniem pieprasījumiem no patērētājiem, kuri atrodas EEZ, bet ārpus Apvienotās Karalistes un Īrijas. Savukārt līgumu, ko *Paramount* noslēgusi ar raidorganizācijām, kuras reģistrētas EEZ, bet ārpus Apvienotās Karalistes, otrajā noteikumā bija paredzēts, ka *Paramount* šīm pēdējām minētajām aizliedz vai ierobežo iespējas darīt pieejamus televīzijas apraides pakalpojumus, reaģējot uz spontāniem pieprasījumiem no patērētājiem, kuri atrodas Apvienotajā Karalistē un Īrijā.

13. Ar 2015. gada 24. novembra lēmumu *Groupe Canal +* (turpmāk tekstā – "*GCP*") tika atļauts piedalīties procedūrā kā trešajai ieinteresētajai personai Komisijas Regulas (EK) Nr. 773/2004 (2004. gada 7. aprīlis)[3] 13. panta 1. punkta izpratnē.

14. Ar 2015. gada 4. decembra vēstuli "Informācija par procedūras raksturu un priekšmetu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 773/2004 13. panta 1. punktu" Komisija tostarp paziņoja *GCP* savu juridisko vērtējumu par LESD 101. panta piemērošanu lietas faktiem, sniedzot šajā ziņā sākotnējos secinājumus. Saskaņā ar šiem sākotnējiem secinājumiem Komisija bija paredzējusi pieņemt lēmumu, kas adresēts *Sky* un visām studijām, attiecībā uz kurām tika veikta Komisijas izmeklēšana, konstatējot, ka tās ir pārkāpušas LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu, uzliekot tām naudas sodus un uzdodot tām izbeigt pārkāpumu un atturēties īstenot jebkādus pasākumus ar līdzīgu priekšmetu vai sekām.

15. Pēc procedūras sākšanas un Komisijas sākotnējiem vērtējumiem *Paramount* 2016. gada 15. aprīlī piedāvāja Komisijai saistības saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. pantu, lai kliedētu Komisijas paustās bažas.

16. Saņēmusi citu trešo ieinteresēto personu, tostarp *GCP*, apsvērumus, Komisija pieņēma Vispārējā tiesā apstrīdēto lēmumu (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums")[4], kura 1. pantā ir paredzēts, ka *Paramount*, kā arī tās tiesību pārņēmējiem un meitasuzņēmumiem lēmuma pielikumā minētās saistības ir spēkā piecus gadus no attiecīgā lēmuma paziņošanas brīža.

17. Konkrēti, apstrīdētā lēmuma pielikuma 1. noteikuma devītajā daļā ir paredzēti dažādi procedūrā aplūkotie noteikumi (turpmāk tekstā – "attiecīgie noteikumi"), kuri attiecas gan uz audiovizuāla satura pārraidīšanu ar satelītu, gan uz tā pārraidīšanu internetā.

18. Pirmkārt, runājot par satelītpārraidi, pirmām kārtām, tas skar noteikumu, saskaņā ar kuru uztveršana ārpus licences līgumā norādītās teritorijas (*overspill*) nav uzskatāma par raidorganizācijas pieļautu līguma pārkāpumu, ja tā nav apzināti atļāvusi šādu uztveršanu, un, otrām kārtām, noteikumu, saskaņā ar kuru uztveršana teritorijā, uz ko attiecas licences līgums, nav uzskatāma par *Paramount* izdarītu līguma pārkāpumu, ja šajā teritorijā tā nav atļāvusi piekļuvi dekoderiem, kurus ir izsniegušas trešās personas.

19. Otrkārt, attiecībā uz raidīšanu internetā ir skarts, pirmām kārtām, noteikums, ar ko raidorganizācijām ir uzlikts pienākums liegt televīzijas satura lejupielādi vai straumēšanu (*streaming*) ārpus teritorijas, uz kuru attiecas licences līgums; otrām kārtām, noteikums, saskaņā ar kuru, nodrošinot rādīšanu internetā (*Internet overspill*) teritorijā, uz kuru attiecas licences līgums, *Paramount* nepārkāpj līgumu, ja tā ir noteikusi raidorganizācijām pienākumu izmantot tehnoloģijas, kas liedz šādu rādīšanu, un, trešām kārtām, noteikums, saskaņā ar kuru, nodrošinot televīzijas satura rādīšanu internetā ārpus teritorijas, uz kuru attiecas licences līgums, raidorganizācija nepārkāpj licences līgumu, ja tā izmanto tehnoloģijas, kas liedz šādu rādīšanu.

3 OV 2004, L 123, 18. lpp.

4 2016. gada 26. jūlija lēmums – Lieta AT.40023 – Pārrobežu piekļuve maksas televīzijai.

20. Turklāt no apstrīdētā lēmuma pielikuma 1. noteikuma trešās daļas izriet, ka ar jēdzienu "raidorganizācijas saistības" saprot noteikumus, ar ko raidorganizācijai ir aizliegts reaģēt uz spontāniem pieprasījumiem no patērētājiem, kuri atrodas EEZ, bet ārpus teritorijas, kurā raidorganizācijai ir pārraidīšanas tiesības, vai līdzvērtīgus noteikumus. Attiecīgi ar jēdzienu "*Paramount* saistības" saprot noteikumus, ar ko *Paramount* ir noteikts pienākums aizliegt raidorganizācijām, kas atrodas EEZ, bet ārpus teritorijas, kurā raidorganizācijai ir ekskluzīvas tiesības, reaģēt uz spontāniem pieprasījumiem no patērētājiem, kas dzīvo šajās teritorijās, vai līdzvērtīgus noteikumus.

21. Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma pielikuma 2. noteikumu no apstrīdētā lēmuma paziņošanas dienas *Paramount* uzņemas turpmāk minētās saistības. Vispirms – *Paramount* apņemas nenoslēgt, neatjaunot vai nepagarināt vienošanos par šajā pielikumā definēto attiecīgo noteikumu piemērošanu saistībā ar licences līgumiem (2.1. punkts). Tālāk – attiecībā uz jau noslēgtajiem licences līgumiem par maksas televīzijas produkciju (*existing Pay-TV Output Licence Agreements*) tā necels prasības tiesā, lai panāktu, ka raidorganizācijas ievēro saistības (2.2. punkta a) apakšpunkts). Attiecībā uz šiem līgumiem tā apņemas nepildīt "*Paramount* saistības", ne arī tieši vai netieši veikt darbības, lai panāktu šo saistību pildīšanu (2.2. punkta b) apakšpunkts). Visbeidzot – desmit dienu laikā no apstrīdētā lēmuma paziņošanas *Paramount* informē *Sky*, un viena mēneša laikā no minētās paziņošanas dienas tā informē visas EEZ reģistrētās raidorganizācijas, ka *Paramount* necels prasības tiesā, lai panāktu, ka raidorganizācijas ievēro attiecīgos noteikumus (2.3. punkts).

22. *GCP* bija noslēgusi licences līgumu ar *Paramount* par maksas televīzijas produkciju (*Pay Television Agreement*), kas stājās spēkā 2014. gada 1. janvārī (turpmāk tekstā – "2014. gada 1. janvāra līgums"). Minētā līguma 12. pantā ir paredzēts, ka tajā ir nošķirtas "ekskluzīvās" teritorijas, kas tostarp ietver Franciju, un "neekskluzīvās teritorijas", kas ir Maurīcija. Turklāt 2014. gada 1. janvāra līguma 3. pantā ir paredzēts, ka *Paramount* nedz īstenos, nedz arī atļaus kādai trešajai personai īstenot retranslācijas tiesības ekskluzīvajās teritorijās. Savukārt šī līguma A.IV pielikumā ir precizētas prasītājas saistības attiecībā uz tādu ģeogrāfiskās filtrācijas tehnoloģiju izmantošanu, kas liedz retranslāciju ārpus teritorijas, attiecībā uz kuru ir piešķirta licence.

23. Ar 2016. gada 25. augusta vēstuli *Paramount* paziņoja prasītājai apstrīdētā lēmuma pielikuma 2.2. punkta a) apakšpunktā minētās saistības un tādējādi precizēja, ka tā necels prasības tiesā, lai panāktu, ka raidorganizācija ievēro attiecīgos noteikumus, un ka *Paramount* atbrīvo pēdējo minēto no jebkādām saistībām, kas tai ir uzliktas ar attiecīgajiem noteikumiem. Turklāt *Paramount* šajā vēstulē precizēja, ka jēdzienam "raidorganizācijas saistības" ir tāda pati nozīme kā apstrīdētā lēmuma pielikumā lietotajam jēdzienam. Ar 2016. gada 14. oktobra vēstuli prasītāja atbildēja uz šo paziņojumu, uzsverot, ka tai nav jāpilda saistības, ko bija uzņēmusies *Paramount* procedūrā, kurā bija iesaistīta tikai Komisija un *Paramount*.

B. Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

24. Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2016. gada 8. decembrī, *GCP* saskaņā ar LESD 263. pantu cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu.

25. Turklāt ar 2017. gada 13. jūlija rīkojumu *Groupe Canal +*/Komisija [5] *Bureau européen des unions de consommateurs* [Eiropas Patērētāju organizācijai] (turpmāk tekstā – "*BEUC*") tika atļauts iestāties lietā Komisijas atbalstam. *Union des producteurs de cinéma* (*UPC*), *European Film Agency Directors* (turpmāk tekstā – "*EFADs*") un *C More Entertainment AB* ar šo pašu rīkojumu tika atļauts iestāties lietā *GCP* prasījumu atbalstam. Savukārt ar Vispārējās tiesas piektās palātas priekšsēdētāja 2017. gada 13. jūlija lēmumu Francijas Republikai tika atļauts iestāties lietā *GCP* prasījumu atbalstam.

5 Rīkojums, 2017. gada 13. jūlijs, *Groupe Canal +*/Komisija, T-873/16, nav publicēts, EU:T:2017:556.

26. Sava prasības pieteikuma pamatojumam *GCP* izvirzīja četrus pamatus: i) pirmais ir balstīts uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā par attiecīgo noteikumu saderību ar LESD 101. pantu; ii) otrais attiecas uz Regulas Nr. 1/2003 9. panta pārkāpumu saistībā ar to problēmu identificēšanu, kuru risināšanai tika noteiktas saistības; iii) trešais attiecas uz samērīguma principa pārkāpumu; iv) ceturtais – uz pilnvaru nepareizu izmantošanu.

27. Ar Vispārējās tiesas 2018. gada 12. decembra spriedumu *Groupe Canal* +/Komisija [6] (turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums") Vispārējā tiesa noraidīja *GCP* iesniegto prasību.

C. Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

28. Ar apelācijas sūdzību, kas ir iesniegta 2019. gada 15. februārī, *GCP* saskaņā ar Tiesas statūtu 56. pantu lūdz atcelt pārsūdzēto spriedumu.

29. Ar apelācijas sūdzību *GCP* lūdz Tiesu: atcelt pārsūdzēto spriedumu daļā, kurā ir noraidīta prasība atcelt apstrīdēto lēmumu, un daļā, kurā tai ir piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus; atcelt apstrīdēto lēmumu; piespriest Komisijai atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus.

30. Komisija lūdz Tiesu noraidīt *GCP* iesniegto apelācijas sūdzību un piespriest tai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

31. Francijas Republika, kas ir iestājusies lietā *GCP* atbalstam, lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu pilnībā un no tā izdarīt visus nepieciešamos secinājumus.

32. *UPC*, kas ir iestājusies lietā *GCP* atbalstam, lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu daļā, kurā ir noraidīta *GCP* prasība atcelt apstrīdēto lēmumu, un daļā, kurā pēdējai minētajai ir piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, un atcelt apstrīdēto lēmumu, un piespriest Komisijai atlīdzināt visus *UPC* tiesāšanās izdevumus.

33. *EFADs*, atbalstot *GCP* prasījumus, lūdz Tiesu atzīt apelācijas sūdzību par pilnībā pamatotu, atcelt pārsūdzēto spriedumu daļā, kurā ir noraidīta *GCP* prasība atcelt apstrīdēto lēmumu, un daļā, kurā tai ir piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, atcelt apstrīdēto lēmumu, katrā ziņā piespriest Komisijai atlīdzināt visus *EFADs* tiesāšanās izdevumus.

34. *BEUC*, kas iestājusies lietā Komisijas atbalstam, lūdz Tiesu pilnībā noraidīt apelācijas sūdzību, piespriežot *GCP* atlīdzināt visus *BEUC* tiesāšanās izdevumus.

IV. Apelācijas sūdzības analīze

35. Savas apelācijas sūdzības pamatojumam *GCP* izvirza četrus pamatus: 1) pirmajā pamatā ir norādīts, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, atzīstot, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nav pieļāvusi pilnvaru nepareizu izmantošanu; 2) otrajā pamatā ir norādīts, ka Vispārējā tiesa ir pārkāpusi sacīkstes principu; 3) trešajā pamatā ir norādīts, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, kas izpaužas kā pamatojuma neesamība un nepilnīga faktu pārbaude; 4) ceturtajā pamatā ir norādīts, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini interpretējusi Regulas Nr. 1/2003 9. pantu un Komisijas paziņojuma par paraugpraksi attiecībā uz procedūrām saskaņā ar LESD 101. un 102. pantu [7] (turpmāk tekstā – "paziņojums par paraugpraksi") 128. punktu.

6 Spriedums, 2018. gada 12. decembris, *Groupe Canal* +/Komisija, T-873/16, EU:T:2018:904.

7 OV 2011, C 308, 6. lpp.

36. Saskaņā ar Tiesas lūgumu savā analīzē es pievērsīšos trešajam apelācijas sūdzības pamatam (it īpaši tā pirmajai daļai, kurā ir izvirzīts jautājums, vai Komisijai, pieņemot lēmumu saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. pantu, ir jāņem vērā apsvērumi, kas ir saistīti ar LESD 101. panta 3. punkta piemērošanu) un ceturtajam apelācijas sūdzības pamatam.

A. Par trešo pamatu, kurā apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, kas izpaužas kā pamatojuma neesamība un nepilnīga faktu pārbaude

1. Lietas dalībnieku argumenti

37. Pirmkārt, *GCP*, kuru atbalsta *EFADs* un Francijas Republika, apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, apgalvojot (pārsūdzētā sprieduma 39. punkts), ka apstrīdētā lēmuma tiesiskuma pārbaude var attiekties tikai uz šiem trim jautājumiem: a) vai apstrīdētajā lēmumā izklāstītie apstākļi var radīt konkurences problēmas; b) vai apstiprinošas atbildes gadījumā saistības, kas ir padarītas saistošas, spēj kliedēt šīs bažas; c) vai *Paramount* nav piedāvājusi mazāk ierobežojošas saistības nekā uzņemtās, kas ir tikpat piemērotas, lai kliedētu minētās bažas par konkurenci.

38. Otrkārt, šie paši iepriekš minētie lietas dalībnieki uzskata, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu, apgalvojot (pārsūdzētā sprieduma 62.–66. punkts), ka jautājums, vai attiecīgo bažu pamatā esošā rīcība atbilst LESD 101. panta 3. punkta piemērojamības kumulatīviem nosacījumiem, nav saderīgs ar tāda lēmuma kā apstrīdētais lēmums raksturu.

39. Sava apgalvojuma pamatojumam minētie lietas dalībnieki atgādina, ka no 2014. gada 11. septembra sprieduma CB/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53. punkts) izriet, ka, lai novērtētu, vai nolīgums starp uzņēmumiem ir pietiekami kaitējošs, lai tas varētu tikt uzskatīts par konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ" LESD 101. panta izpratnē, ir uzmanīgi jāanalizē juridiskais un ekonomiskais konteksts, kurā tas ietilpst, ņemot vērā ietekmēto preču vai pakalpojumu raksturu, kā arī faktiskos attiecīgo tirgu darbības un struktūras apstākļus. Līdz ar to Vispārējai tiesai esot bijis jānosaka, vai sniegtie pierādījumi ir visi dati, kas ir nepieciešami sarežģītas situācijas vērtēšanai.

40. No tā izrietot, ka, neatbildot uz pamatu, saskaņā ar kuru Komisija neesot ņēmusi vērā Francijas juridisko un ekonomisko kontekstu, kurā iekļāvās apstrīdētie noteikumi, Vispārējā tiesa neesot izpildījusi tās pienākumu norādīt pamatojumu.

41. Francijas Republika attiecībā uz pamatojuma neesamību piebilst, ka Vispārējā tiesa neesot skaidri definējusi bažas konkurences jomā, kuras varētu pamatot lēmuma pieņemšanu atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 9. pantam, neizmeklējot, vai attiecīgie noteikumi bija pietiekami, lai tos *prima facie* uzskatītu par konkurences ierobežojumu mērķa dēļ. Šajā ziņā nepietiekot vispārīgi atsaukties uz Tiesas judikatūru par satelīta pārraides teritoriālajiem ierobežojumiem. Turklāt kultūru daudzveidības aizsardzības mērķis neesot nošķirams no juridiskā un ekonomiskā konteksta, kurā iekļaujas attiecīgie noteikumi, un neesot aprobežots ar LESD 101. panta 3. punktā paredzēto pārbaudi.

42. *GCP* piebilst, ka Vispārējā tiesa neesot ievērojusi pienākumu ņemt vērā attiecīgo noteikumu juridisko un ekonomisko kontekstu, aprobežojoties ar norādi (pārsūdzētā sprieduma 40.–42. punkts), ka, ņemot vērā to saturu, mērķus un juridisko un ekonomisko kontekstu, attiecīgie noteikumi, kas piešķir absolūtu teritoriālo ekskluzivitāti, ir vērsti uz jebkādas pārrobežu konkurences izslēgšanu, un ka ar to pietiek, lai pamatotu Komisijas bažas.

43. Šajā saistībā *UIPC* piebilst, ka Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā autortiesību specifiku. Faktiski tā esot ignorējusi apstākli, ka pasīvās tirdzniecības pieprasījumu akceptēšana ārpus teritorijas, uz kuru attiecas licence, esot licences pārkāpums. Turklāt autortiesību jomā neesot jēgas nošķirt ekskluzīvas tiesības atļaut [veikt darījumus] ar "relatīvu" darbības jomu un ekskluzīvas tiesības atļaut [veikt

darījumus] ar "absolūtu" darbības jomu, jo juridiski nav iespējams – un ir pretēji starptautiskajām, Eiropas un valstu normām autortiesību jomā –, no vienas puses, atzīt licences turētāju tiesības atļaut darījumus ar operatoru attiecībā uz noteiktu teritoriju un, no otras puses, aizliegt tiem pieprasīt ievērot minētajam operatoram piešķirtās atļaujas nosacījumus.

44. *EFADs* apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot ignorējusi apstākli, ka ģeogrāfiskās bloķēšanas pasākumu atcelšana radītu situāciju, kurā abas līgumslēdzējas puses nevarētu iekļaut līgumos to, ko tām garantē autortiesības: pasīvā tirdzniecība tiktu aizliegta arī tad, ja nebūtu minēto noteikumu, jo licenciātam nebūtu nepieciešamo tiesību darbu izplatīšanai ārpus teritorijas, uz kuru attiecas licence.

45. Francijas Republika precizē, ka autortiesību mērķis ir garantēt ne tikai tiesības uz atlīdzību, bet arī autoru tiesības definēt savu darbu izmantošanas noteikumus, veicināt intelektuālo jaunradi un veicināt kultūru daudzveidību.

46. *UPC* apgalvo, ka Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā apstākli, ka Francijā ir pieņemtas uz Savienības tiesībām balstītas īpašas tiesību normas attiecībā uz raidorganizācijām, izplatītājiem, pārraides platformām un plašsaziņas līdzekļiem un ka šie noteikumi noteikti nozīmē teritoriālus ierobežojumus. Runa it īpaši esot par pienākumiem veikt ieguldījumus vietējā ražošanā un pārraidē, kuru mērķis ir dažādība ražošanā un Eiropas darbu un oriģinālu izplatīšana franču valodā. Vispārējā tiesa arī neesot ņēmusi vērā apstākli, ka attiecībā uz internetā pieejamo nemateriālo saturu nav nekādas atšķirības starp "aktīvu" pārdošanu un "pasīvu" pārdošanu. Faktiski, tā kā tīmekļvietnes ir viegli pieejamas galalietotājiem, patērētāja izteiktais pieprasījums un pieprasītā satura piegāde pilnībā sakrīt laikā.

47. Attiecībā uz 2011. gada 4. oktobra spriedumu *Football Association Premier League* u.c. (C-403/08 un C-429/08, EU:C:2011:631) *GCP*, kuru atbalsta *UPC* un Francijas Republika, apgalvo – no tā varētu izrietēt, ka šādu noteikumu juridiskā un ekonomiskā konteksta ņemšana vērā var izraisīt konkurences ierobežojuma esamības izslēgšanu vai līguma seku analīzes noteikšanu (140. punkts). Tādējādi Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, pamatojoties galvenokārt uz minēto spriedumu *Premier League*, kas neattiecas uz kinematogrāfijas nozari (pārsūdzētā sprieduma 43.–50. punkts), nepārbaudot kinematogrāfijas nozares īpašo juridisko un ekonomisko kontekstu, kura nozīmīgumu Tiesa ir apstiprinājusi 1982. gada 6. oktobra spriedumā *Coditel* u.c. (262/81, EU:C:1982:334, 15. un 16. punkts; turpmāk tekstā – "*Coditel II*"). Faktiski tajā Tiesa apstiprināja, ka elementi, kuri raksturo kinematogrāfijas nozari Eiropā (īpaši tie, kas attiecas uz dublēšanu vai subtitrēšanu auditorijai ar atšķirīgu kultūras izpausmi, televīzijas apraides iespējām un finansēšanas sistēmu), pierāda, ka ekskluzīvas pārstāvības licence pati par sevi nevar nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci.

48. *EFADs* kopā ar *UPC* un Francijas Republiku precizē, ka atšķirībā no amerikāņu darbiem, kuri tiek finansēti no studiju pašu līdzekļiem, Eiropas neatkarīga audiovizuālā darba finansējums lielākoties nākot no ekskluzīvo tiesību pārdošanas – katrā teritorijā – starptautiskiem tirdzniecības aģentiem, izplatītājiem un raidorganizācijām, kas apņemas apmaiņā pret ekskluzīvām izmantošanas tiesībām piedalīties darba priekšfinansēšanā. Šie operatori piešķirot finansējumu pirms darba radīšanas, pamatojoties uz aplēsēm par turpmāko darbu veiksmes izredzēm to teritorijā, un garantējot minimālu skatītāju skaitu. Minētā iepriekšējās finansēšanas metode esot būtiska, lai iegūtu resursus, kas ir vajadzīgi augstas kvalitātes satura radīšanai, vai lai gūtu ienākumus, kuri ļautu veikt ieguldījumus jaunā ražošanā. Tādējādi maksas televīzijas un tiešsaistes raidorganizācijas līdzfinansē filmu tikai apmaiņā pret absolūtu ekskluzivitāti šīs filmas izmantošanai noteiktās EEZ teritorijās. Tirgū ar paaugstinātu risku teritoriālās ekskluzivitātes izmantošanas funkcija esot samazināt nenoteiktību un mazināt ieguldījuma risku. Tādējādi filmas finansēšana atšķiroties no sporta pasākuma finansēšanas kā pasākumi, kas ir sprieduma *Premier League* priekšmets; ekskluzīvu teritoriālo licenču izmantošanas sporta pasākumu pārraidīšanai mērķis esot palielināt peļņu, nevis vienkārši iegūt atbilstošu finansējumu. *EFADs* piebilst, ka Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā apstākli, ka to noteikumu atcelšana, ar kuriem ir aizliegta pasīvā tirdzniecība, un sekojošie ģeogrāfiskās bloķēšanas pasākumi radītu situāciju, kurā abas līgumslēdzējas puses nevarētu iekļaut savos līgumos to, ko tām katrā ziņā garantē autortiesības. Faktiski pasīvā tirdzniecība paliktu aizliegta pat bez šādiem noteikumiem, jo

licenciātam nebūtu nepieciešamo tiesību darbu izplatīšanai ārpus teritorijas, uz kuru attiecas licence. Pēc tam *UPC* apgalvo, ka līgumiskās garantijas neesamība attiecībā uz teritoriālās ekskluzivitātes ievērošanu praksē ir līdzvērtīga licences ekskluzivitātes neesamībai. Licences ekskluzivitāte bez līgumiskām garantijām, kuras garantē tās ievērošanu, faktiski vairs nav nedz uzskatāma par tādu, nedz atlīdzināta kā tāda. Sarunas starp tiesību īpašnieku un raidorganizāciju faktiski esot balstītas uz tam piešķirto teritoriālo ekskluzivitāti un uz garantiju, ka konkurents nepārraida teritorijā, kurai ir piešķirta licence uz ekskluzivitātes periodu.

49. *GCP* apgalvo arī, ka Vispārējā tiesa neesot izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, jo nav paskaidrojusi, kādēļ Komisijas konstatētās bažas par konkurenci bija pamatotas, neraugoties uz iepriekš minētajā spriedumā *Coditel II* izklāstītajiem apsvērumiem.

50. Otrkārt, *GCP* un *EFADs* uzskata – apgalvojot (pārsūdzētā sprieduma 57. un 69. punkts), ka grupas ieņēmumu no klientiem Francijā iespējamo samazināšanu var kompensēt tas, ka šī grupa var brīvi uzrunāt klientus, kuri atrodas visā EEZ, Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā nozares īpatnības un neesot pārbaudījusi visus atbilstošos faktiskos apstākļus. Konkrēti, Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā *Oxera* pētījumu [8], no kura esot secināms, ka Eiropas kino finansēšanai ir nepieciešama teritoriālā ekskluzivitāte, jo Savienībā ir atšķirīga kultūras sensibilitāte, ka šo filmu vērtība dažādās dalībvalstīs vai dažādās valodās ir atšķirīga un ka Eiropas filmu ražošanu un tādējādi kultūru daudzveidību Eiropas mērogā galvenokārt finansē raidorganizācijas, pamatojoties uz absolūtas teritoriālās aizsardzības sistēmu. Līdz ar to ieņēmumu samazināšanu nevar kompensēt ar absolūtas ekskluzivitātes atcelšanu, jo Francijā esošie patērētāji galvenokārt izvēlēsies abonēt operatorus, kuri pārraida saturu pārsvarā angļu valodā.

51. *EFADs* piebilst, ka daudzteritoriālas licences izmaksas esot daudz augstākas un tāpēc faktiski nepieejamas. Jauno abonentu iegūšanas izmaksas ārpus izplatītāja vai raidorganizācijas tradicionālās teritorijas būtiski samazinātu raidorganizācijas izvēles brīvību ražošanas ziņā. Faktiski raidorganizācijas tiktu mudinātas koncentrēties uz darbiem ar visplašāko iespējamo izplatīšanas potenciālu, proti, uz "plašai auditorijai" paredzētiem darbiem un, vēlams, angļu valodā. Tādējādi attiecīgie noteikumi esot svarīgs elements Eiropas kultūru daudzveidības veicināšanā, ko cenšas panākt Savienība. Francijas Republika piebilst, ka šīs daudzveidības aizsardzības mērķis esot nedalāmi saistīts ar juridisko un ekonomisko kontekstu, kurā iekļaujas attiecīgie noteikumi, un nav aprobežots ar LESD 101. panta 3. punktā paredzēto pārbaudi. *EFADs* apgalvo arī, ka Francijā *GCP* esot uzlikts pienākums ražot Eiropas darbus. Konkurējot ar nozīmīgiem angļu valodā ražojošiem operatoriem un plašai auditorijai paredzēto saturu, tās ieņēmumi un abonentu skaits varētu samazināties, neļaujot tai iegūt licences izmantošanai vairākās Eiropas valstīs. Nelieli ieņēmumi no Eiropas repertuāra pasīvās pārdošanas nekādā veidā nevarētu kompensēt vietējo raidorganizāciju ienākumu un abonentu zaudējumus. Ekskluzivitātes neesamība radot priekšrocības platformām, kurām jau ir abonenti globālā līmenī, kaitējot Eiropas dalībniekiem, kuru iespējas meklēt jaunus klientus esot ierobežotākas. *UPC* precizē, ka tas izraisītu starptautisko producentu grupu ietekmes sarunu vešanā palielināšanu attiecībā pret Francijas neatkarīgajiem producentiem, kā arī piedāvājuma koncentrēšanu visspēcīgāko raidorganizāciju rokās. Turklāt maksas televīzijas kanālu veiktās pasīvās pārdošanas gadījumā sarunu vešana par autortiesību atlīdzību attiecoties nevis uz vienu darbu, bet gan uz vairākiem darbiem, un tas radot papildu sarežģījumus. Citi sarežģījumi izrietot no pievienotās vērtības nodokļa piemērošanas, kura likmes dažādās dalībvalstīs atšķiras. Francijas Republika piebilst, ka atbilstoša atlīdzība par autortiesībām nav tā, kas ir saprātīgi saistīta tikai ar faktisko vai potenciālo personu skaitu, kuras izmanto vai vēlas izmantot sniegto pakalpojumu, bet ietver arī izmaksas, kas ir saistītas ar darbu izplatīšanas pielāgošanu katra valsts tirgus īpašajām vajadzībām. Turklāt audiovizuālo darbu uztveršanai vajadzīgā tehnoloģija varētu būt viltota un tāpēc varētu neļaut noteikt faktisko un potenciālo auditoriju, sadalot pirkuma pieprasījumus pēc izcelsmes valstīm. Katrā ziņā ģeogrāfiskie ierobežojumi, kas ir iekļauti *GCP* piešķirtajās licencēs, neļaujot tai brīvi vērsties pie klientiem, kuri atrodas visās dalībvalstīs.

8 *The impact of cross border to audiovisual content of EU consumers*, ko iesniedza *GCP*.

52. Tāpēc *GCP* uzskata, ka Vispārējā tiesa nav pietiekami pamatojusi pamatu par kultūru daudzveidību un nepieciešamību tirgot darbus patērētāja valodā.

53. Komisija, kuru atbalsta *BEUC*, apgalvo, pirmkārt, ka pārsūdzētā sprieduma 49.–58. un 118. punktā izklāstītā informācija liecina, ka Vispārējā tiesa ir detalizēti izvērtējusi juridisko un ekonomisko kontekstu, kurā iekļaujas attiecīgie noteikumi, un atzinusi, ka šis konteksts neļauj konstatēt, ka minētie noteikumi nevar ierobežot konkurenci. Pēc tam Vispārējā tiesa atbildēja uz *GCP* argumentiem.

54. Turklāt, pēc Komisijas uzskatiem, no iepriekš minētā sprieduma *Premier League* (140. punkts) izriet, ka princips, saskaņā ar kuru vienošanās par valstu tirgu sadali valstu robežu ietvaros ir uzskatāma par tādu, kuras mērķis ir ierobežot konkurenci, ir pilnībā piemērojams apraides pakalpojumu pārrobežu sniegšanas nozarē. Tātad kinematogrāfijas nozarei neesot piemērojams nekāds īpašais režīms.

55. Attiecībā uz iepriekš minēto spriedumu *Coditel II* tā tikai norāda, ka vienošanās, ar kuru individuālajam licenciātam ir piešķirtas ekskluzīvas tiesības pārraidīt darbu no kādas dalībvalsts un tādējādi aizliegt citiem to pārraidīt noteiktā laikposmā, mērķis pats par sevi nav vērsts pret konkurenci. Savukārt, ja šāda veida vienošanās ietver papildu pienākumus, kuru mērķis ir nodrošināt licences izmantošanas teritoriālo ierobežojumu ievērošanu, minēto pienākumu mērķis principā ir ierobežot konkurenci. Turklāt iepriekš minētais spriedums *Coditel II* attiecās uz kontekstu, kurā izplatītāji bija pārraidījuši publikai tādu darbu, uz kuru šīs pārraidīšanas izcelsmes dalībvalstī tiem nebija nepieciešamo tiesību, un nemaksājot nekādu atlīdzību. Šis konteksts atšķiras no šīs lietas konteksta, kurā *Sky*, ievērojot saistības, kuras Komisija ir padarījusi saistošas, varētu sniegt savus satelīttelevīzijas apraides pakalpojumus patērētājiem, kuri dzīvo EEZ, bet ārpus Apvienotās Karalistes un Īrijas, ievērojot spēkā esošās tiesību normas, ar attiecīgajām teritorijām nepieciešamām tiesībām un samaksājot atbilstošu atlīdzību, kurā ir ņemta vērā faktiskā un potenciālā auditorija citās dalībvalstīs.

56. Turklāt Vispārējā tiesa esot nošķīrusi sprieduma *Coditel II* kontekstu no sprieduma *Premier League* konteksta, pamatoti atsaucoties šajā lietā uz pēdējo minēto spriedumu.

57. Otrkārt, Komisija apgalvo, ka Vispārējai tiesai nebija pienākuma savā spriedumā pamatoties uz *Oxera* pētījuma saturu, jo papildus valstu tirgu sadalei pastāv citas metodes, kas garantē atbilstošu atlīdzību par autortiesībām, piemēram, faktiskās auditorijas un potenciālās auditorijas ņemšana vērā gan raidīšanas dalībvalstī, gan jebkurā citā dalībvalstī, ko nosaka, pamatojoties uz dekodēšanas ierīces vai datora *IP* adreses turēšanu, vai iespēja no jauna apspriest atlīdzību, ja licencētā satura vērtību ietekmē ievērojams skaits spontāno pieprasījumu no patērētājiem ārpus raidīšanas dalībvalsts. Turklāt *Oxera* pētījumā neesot ietverta nekāda konkrēta analīze par saistību seku ietekmi uz kultūru daudzveidību.

58. Treškārt, Komisija norāda, ka *GCP* arguments par saistību ietekmi uz kultūru daudzveidību ir balstīts uz pieņēmumu, ka apstrīdētais lēmums liks skatītājiem galvenokārt izvēlēties abonēt operatorus, kuri pārraida saturu pārsvarā angļu valodā. Tomēr daudzi skatītāji valodas un kultūras apsvērumu dēļ varētu izvēlēties neabonēt televīzijas apraides pakalpojumus televīzijas raidorganizācijās, kuras ir reģistrētas ārpus to dalībvalsts. *BEUC* piebilst, ka tikai 20 % Francijas iedzīvotāju ir zināšanu līmenis, kas ir nepieciešams, lai sekotu līdzi un saprastu audiovizuālu darbu svešvalodā bez subtitriem. Pēc Komisijas un *BEUC* uzskatiem, Vispārējā tiesa ir pamatoti nospriedusi (pārsūdzētā sprieduma 57. un 69. punkts), ka apstrīdētais lēmums drīzāk sekmē, nevis apdraud mērķi veicināt kultūru daudzveidību, jo uzņemtās saistības sniedz patērētājiem jaunas iespējas piekļūt *Paramount* saturam.

59. Turklāt *BEUC* uzskata, ka trešais pamats esot acīmredzami nepieņemams, jo, kaut arī tajā ir atsauce uz pārsūdzētajā spriedumā pieļautajām tiesību kļūdām, *GCP* izvirzītie argumenti liek apšaubīt Vispārējās tiesas veikto dažu pierādījumu vērtējumu. *GCP* tikai atkārtoja pirmajā instancē jau izvirzītos argumentus par apgalvoto teritoriālās ekskluzivitātes nepieciešamību kinematogrāfijas nozares finansēšanai.

2. Vērtējums

60. Uzskatu, ka ir lietderīgi izdarīt ievada apsvērumu par šīs lietas priekšmetu un darbības jomu, lai precizētu, ka vispārējs (tiesiskās politikas) jautājums par ģeogrāfiskās bloķēšanas aizliegumu [9] nesakrīt ar īpašo situāciju, kas ir šīs tiesvedības priekšmets [10]. Pašlaik Tiesa tiek aicināta apelācijas instancē veikt tiesas kontroli par Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru ir apstiprināta Komisijas lēmuma likumība. Ar minēto lēmumu, kas ir pieņemts Regulas Nr. 1/2003 9. pantā paredzētās procedūras ietvaros, tika akceptētas un padarītas saistošas *Paramount* piedāvātās saistības grozīt noteiktus līguma noteikumus, kuri piešķīra dažām Eiropas raidorganizācijām absolūtu teritoriālo ekskluzivitāti uz nodotiem produktiem. Minētās saistības, kuras tātad attiecas uz konkrētiem līguma noteikumiem un ir ierobežotas laikā (no 2016. gada jūlija līdz 2021. gada jūlijam), tieši to priekšmeta un laika ierobežojuma dēļ nevar ietekmēt vispārējo jautājumu par ģeogrāfiskās bloķēšanas aizliegumu audiovizuālajā nozarē, kura patlaban ir izslēgta no nesenās Regulas 2018/302, kas tomēr tiks pārskatīta divus gadus pēc tās stāšanās spēkā.

61. Ar trešo apelācijas sūdzības pamatu Vispārējai tiesai būtībā tiek pārmests, ka tā nekritizēja: 1) apstākli, ka Komisija nav pienācīgi ņēmusi vērā juridisko un ekonomisko kontekstu, kurā iekļāvās paustās bažas par konkurenci; 2) to, ka, neraugoties uz skaidri izteikto procedūrā iestājušās *GCP* lūgumu, Komisija pēc tam nav atzinusi, ka ir piemērojami LESD 101. panta 3. punktā minētie apstākļi, kuri kompensējot apstrīdētās rīcības apgalvoto pret konkurenci vērsto raksturu.

62. Saskaņā ar Tiesas judikatūru Komisija var pieņemt lēmumu ar saistībām, ja pastāv trīs nosacījumi [11]: 1) Komisijai ir jāpauž bažas konkurences jomā un nav jāpierāda, ka rīcība veido pārkāpumu; 2) uzņēmums piedāvā uzņemties saistības, kuras ir piemērotas, lai novērstu Komisijas paustās bažas; 3) lēmumā akceptēt saistības katrā ziņā ir jāievēro samērīguma princips, kas ir vispārējs Savienības tiesību princips un parametrs, pēc kura novērtē jebkuras Savienības iestādes akta, tostarp Komisijas kā konkurences iestādes lēmumu, likumību.

63. Ir būtiski uzsvērt, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. pantu, it īpaši lasot to kopā ar 13. apsvērumu, "Komisija ir atbrīvota no pienākuma kvalificēt un konstatēt pārkāpumu, ierobežojot tās lomu ar pārbaudi un attiecīgo uzņēmumu piedāvāto saistību iespējamo atzīšanu, ievērojot problēmas, ko tā ir konstatējusi sākotnējā vērtējumā, un ņemot vērā tās mērķus" [12].

64. Šajā kontekstā Komisijas veiktā samērīguma principa īstenošana "ietver tikai pārbaudi par to, vai attiecīgās saistības atbilst bažām, par kurām tā ir informējusi attiecīgos uzņēmumus, un par to, vai tie nav piedāvājuši mazāk apgrūtinošas saistības, kas ir tikpat piemērotas, lai kliedētu šīs bažas. Veicot šo pārbaudi, Komisijai tomēr ir jāņem vērā trešo personu intereses" [13].

65. Katrā no trim posmiem, kuros saskaņā ar Tiesas judikatūru ir strukturēts Komisijas lēmumu pieņemšanas process saistību jomā, rodas būtiskas problēmas, kuras Tiesai ir jāpaskaidro. Pakārtoti uzsveru, ka šie skaidrojumi ir vēl jo vairāk nepieciešami decentralizētā pretmonopola izpildes sistēmā.

9 Šajā ziņā skat. neseno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/302 (2018. gada 28. februāris), ar ko novērš nepamatotu ģeogrāfisko bloķēšanu un citus diskriminācijas veidus iekšējā tirgū klientu valstspiederības, dzīvesvietas vai uzņēmējdarbības veikšanas vietas dēļ un groza Regulas (EK) Nr. 2006/2004 un (ES) 2017/2394 un Direktīvu 2009/22/EK (OV 2018, L 60 I, 1. lpp.).

10 Skat. Komisijas aizstāvības rakstu, kura 11. punktā ir lasāms, ka "apstrīdētais lēmums attiecas nevis uz "ģeobloķēšanas" "beigām" "pakalpojumiem" vai "audiovizuālajam saturam" (prasības pieteikuma 19., 20. un 23. punkts), bet tikai uz līgumiskiem ierobežojumiem attiecībā uz pasīvo tirdzniecību ārpus teritorijas, uz kuru attiecas licence, kuru *Paramount* piešķīra *Sky*".

11 No pēdējiem skat. spriedumu, 2010. gada 29. jūnijs, Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2010:377), 40. un nākamie punkti.

12 Spriedums, 2010. gada 29. jūnijs, Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2010:377), 40. punkts.

13 Spriedums, 2010. gada 29. jūnijs, Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2010:377), 41. punkts.

66. Pirmām kārtām ir jāprecizē, ko nozīmē "bažas par konkurenci" un līdz ar to – kāds ir Tiesā veicamās pārbaudes apjoms. Šajā ziņā ir jāpatur prātā, ka, tā kā netiek pieprasīts, lai lēmumā akceptēt saistības tiktu konstatēts pārkāpums, Komisija ir atbrīvota no tāda līmeņa izmeklēšanas veikšanas un pamatojuma norādīšanas, kas tai ir jāievēro parastajā procesā, kurā tiek konstatēts pret konkurenci vērsts pārkāpums. Tādējādi var tikt izpildīta prasība, kas ir iepriekš minētā Regulas Nr. 1/2003 9. panta pamatā, proti, īstenot procesuālās ekonomijas mērķi, nodrošinot LESD paredzēto konkurences noteikumu efektīvu piemērošanu ātri un izmantojot ierobežotus resursus (kā Vispārējā tiesa to ir tieši apstiprinājusi it īpaši pārsūdzētā sprieduma 99. punktā). Šī instrumenta izmantošana ļauj Komisijai atbrīvot resursus, kurus tā var izmantot, lai izskatītu citas lietas, kurās saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 7. pantu ir jāpieņem lēmums par pārkāpuma esamību vai neesamību [14]. Tajā pašā laikā uzņēmumi, kuri patstāvīgi nolemj piedāvāt saistības, "apzināti piekrīt, ka to piekāpšanās var pārsniegt to, ko Komisija pati varētu tiem noteikt saskaņā ar šīs regulas 7. pantu pieņemtā lēmumā pēc padziļinātas pārbaudes. Turpretim pret šiem uzņēmumiem uzsāktās pārkāpuma procedūras izbeigšana ļauj tiem novērst konkurences tiesību pārkāpuma konstatēšanu un iespējama naudas soda uzlikšanu" [15].

67. Līdz ar to lēmumu akceptēt saistības Komisija var pieņemt, neizstrādājot spēcīgu pret konkurenci vērsta kaitējuma teoriju, kas parasti tomēr ir nepieciešama. Bet vienošanās par to, ka nav vajadzīga spēcīga kaitējuma teorija, nenozīmē, ka nav vajadzīga pret konkurenci vērstā kaitējuma ticama rekonstrukcija. Komisijas atbrīvošana no pienākuma veikt parasti prasīto izmeklēšanu un norādīt pamatojumu nevar pamatot Komisijas bažu pārvēršanu vienkāršā principiālā lūgumā vai katrā ziņā apgalvojumā, kas nav pamatots ar izmeklēšanu un pamatojumu, kuri var tikt vienkāršoti, bet kuriem katrā ziņā ir jābūt ticamiem un jāspēj sniegt atbildi uz jautājumiem, kas ir radušies procedūras laikā. Manuprāt, izšķirošais punkts ir, ka Regulas Nr. 1/2003 9. pantā nostiprinātā procesuālās ekonomijas prasība ir jābalansē ar citām prasībām, kuras tāpat pastāv Savienības konkurences tiesībās. Faktiski svarīga ir izmeklēšanai pakļautā uzņēmuma tiesību uz aizstāvību ievērošana, kurš noteikti patstāvīgi izvēlas piedāvāt saistības, taču šai izvēlei ir jānotiek kontekstā, kurā tiek nodrošināts, ka Komisijas lēmumi, kuru rezultātā tiek akceptētas saistības, ir pieņemti procedūrā, kurā faktiski ir tikuši ņemti vērā uzņēmuma aizstāvības argumenti, un pamatojas uz pareizi noteiktu "pārkāpuma iespējamību". Pretējā gadījumā konkurences tiesību sistēma tiktu pakļauta būtiskām negatīvām sekām paredzamības un leģitimitātes ziņā.

68. Precīzāk – pastāv efektivitātes paradokss, kuru nevajadzētu aizmirst. Kā jau minēts, saistību akceptēšanas procedūras tika ieviestas, lai palielinātu konkurences tiesību efektivitāti. Komisijas un valstu iestāžu praksē ir uzsvērta to lietderība šajā ziņā. Tomēr instrumenta plaša un praktiski neierobežota izmantošana var radīt konkurences tiesībās lielu nenoteiktību: kādi ir pret konkurenci vērstās rīcības apmēri, ņemot vērā lēmumus ar saistībām? Kas ir saderīgs ar konkurences tiesībām, un kas savukārt ir aizliegts? Turklāt ir jāizvairās no tā, ka Komisija un valstu iestādes nonāk kārdinājumā kļūt par regulatoru, izmantojot lēmumus ar saistībām, nevis lai labotu pret konkurenci vērstu rīcību, bet gan lai piešķirtu noteiktu formu ekonomiskajām attiecībām tirgū.

69. Sekas var būt pretmonopola tiesību paredzamības zaudēšana un, visbeidzot, to efektivitātes, kā arī to leģitimitātes samazināšanās. Tāpēc ir nepieciešams, lai lēmumi ar saistībām vienmēr tiktu saglabāti juridisko robežu sistēmā, kuras aizsargi ir Eiropas un valstu tiesneši un kura tos padara par noderīgiem, lai stiprinātu pretmonopola izpildi, neradot to pārmērīgas un nevajadzīgas izmantošanas draudus [16].

14 Ņemot vērā atbalstāmu apsvērumu, saskaņā ar kuru atšķirībā no Regulas Nr. 1/2003 9. pantā paredzētās procedūras, kurā Komisija pamatojas uz saistībām, kuras puses piedāvā brīvprātīgi, "pieņemot lēmumu atbilstoši 7. pantam, Komisijai vajadzības gadījumā pašai būtu jāsameklē aizsardzības pasākumi, kas prasītu ievērojami apjomīgāku un ilgstošāku izmeklēšanas darbu un arī faktu vispusīgu vērtējumu", skat. ģenerāladvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] secinājumus lietā Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2009:555), 51. punkts.

15 Spriedums, 2010. gada 29. jūnijs, Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2010:377), 48. punkts.

16 Tiesiskās drošības princips, viens no vispārējiem tiesību principiem, kā ir redzams 2019. gada 24. jūnija spriedumā *Popławski* (C-573/17, EU:C:2019:530, 75. punkts), kam ir piesaistīts "tiesiskās paļāvības aizsardzības princips, paredz, pirmkārt, ka tiesību normām ir jābūt skaidrām un precīzām un, otrkārt, ka attiecīgajām personām ir jābūt iespējai paredzēt to piemērošanu", saskaņā ar 2019. gada 11. septembra spriedumu *Călin* (C-676/17, EU:C:2019:700), 50. punkts un tajā minētā judikatūra. Šajā nozīmē skat. 2019. gada 19. decembra spriedumu *GRDF* (C-236/18, EU:C:2019:1120), 42. punkts.

70. Secinājums ir tāds, ka lēmumam akceptēt saistības ir jābalstās uz "pārkāpuma iespējamību", proti, uz uzņēmumu rīcības un konteksta, kurā tā iekļaujas, analīzi, kura ļauj kvalificēt konkurences apdraudējumu, kurā ir vainojami attiecīgie uzņēmumi, kā iespējamu un faktiski ticamu, pat ja tas vēl nav konstatēts. Konstatējuma nav, bet, ņemot vērā materiālus, kuri katrā ziņā ir pieejami procedūrā, Komisija nevar aprobežoties ar minējumiem, ar vispārīgām un vismaz kopsavilkuma veidā nepārbaudītām hipotēzēm.

71. Ņemot vērā iepriekš minēto, izriet divas sekas. Pirmās – tad, ja bažas attiecas uz pārkāpumu mērķa dēļ, Komisijai ir jāņem vērā tiesiskais un juridiskais konteksts, kurā iekļaujas attiecīgā rīcība. Otrās – tad, ja uzņēmums, kas ir īstenojis izmeklējamo rīcību, vai citi subjekti, kas dažādu iemeslu dēļ piedalās procedūrā, ir iesnieguši informāciju, kas attaisno rīcību, kura *prima facie* varētu šķist vērsta pret konkurenci, Komisijai savā lēmumā šī informācija ir jāanalizē – vismaz kopsavilkuma veidā.

a) Juridiskā un ekonomiskā konteksta, kurā iekļaujas rīcība, par kuru ir bažas par konkurenci, analīze

72. Pirmais punkts ir saistīts ar Tiesas judikatūru, kurā ir skaidri apstiprināts, ka, lai noskaidrotu, vai pastāv pārkāpums mērķa dēļ, katrā ziņā ir jāanalizē juridiskais un ekonomiskais konteksts, kurā iekļaujas attiecīgā rīcība. Šajā saistībā pietiek atsaukties uz pastāvīgo judikatūru, kas tika iesākta ar spriedumu *Cartes Bancaires* [17], līdz nesenajam spriedumam *Generics* [18].

73. Šajā lietā Vispārējā tiesa, attīstot Komisijas vispārīgos argumentus (apstrīdētā lēmuma 43. un 44. punkts), ir veikusi juridiskā un ekonomiskā konteksta, kurā iekļaujas apstrīdētā rīcība, analīzi, ņemot vērā kinematogrāfijas nozares finansēšanas sistēmas īpatnības, nosakot attiecīgo televīzijas apraides līgumu mērķi. Patiešām, pārsūdzētā sprieduma 49.–57. punkts ir veltīts juridiskajam un ekonomiskajam kontekstam, kurā iekļaujas attiecīgie noteikumi.

74. Šajā aspektā atsauces uz iepriekš minēto spriedumu *Premier League* nav, kā to apgalvo *GCP* un lietas dalībnieki, kas iestājās lietā apelācijas sūdzības iesniedzējas atbalstam, ne kļūdainas, ne maldinošas.

75. Faktiski tirgu sadale var *prima facie* tikt uzskatīta par konkurences noteikumu pārkāpumu arī apraides nozarē [19]. Un arī tad, ja aktīvs, kas ir līguma priekšmets, ietver intelektuālā īpašuma tiesības [20].

76. Spriedums *Coditel II*, uz kuru atsaucas arī apelācijas sūdzības iesniedzēja, lai pamatotu savus argumentus, neapstiprina *GCP* tēzi par konkurences noteikumu pārkāpuma neesamību aplūkojamajā gadījumā, jo tajā Tiesa vienīgi norādīja, ka "ar to vien, ka filmas autortiesību īpašnieks ekskluzīvas tiesības pārstāvēt to dalībvalsts teritorijā piešķir tikai vienam licences saņēmējam un tādējādi citiem operatoriem aizliedz noteiktā laikposmā to pārraidīt, tomēr nepietiek, lai konstatētu, ka šāds līgums ir jāuzskata par tādas aizliegtas vienošanās priekšmetu, līdzekli vai sekām, kas nav saderīga ar Līgumu" [21].

17 Spriedums, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:2204), 55. punkts.

18 Spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52), 82. punkts.

19 Spriedums, 2011. gada 4. oktobris, *Football Association Premier League* u.c. (C-403/08 un C-429/08, EU:C:2011:631), kurā ir noteikts, ka "nolīgums, kas vērsts uz valstu tirgu sadales atjaunošanu, var kavēt sasniegt Līguma mērķi integrēt valstu tirgus, izveidojot vienotu tirgu" (139. punkts). Un ka "šī judikatūra pilnībā ir attiecināma uz pārrobežu apraides pakalpojumu sniegšanu" (140. punkts).

20 Tiesa šo interpretācijas virzienu sāka ar spriedumu, kas ir pasludināts lietā *Consten Grundig*, kurā reģistrētas preču zīmes piešķiršana bija viens no līdzekļiem, lai piešķirtu izplatītājam teritoriālu aizsardzību, spriedums, 1966. gada 13. jūlijs, *Consten* un *Grundig*/Komisija (56/64 un 58/64, EU:C:1966:41); pēc tam spriedums, 1982. gada 8. jūnijs, *Nungesser* un *Eisele*/Komisija (258/78, EU:C:1982:211). Attiecībā uz farmācijas nozari no jaunākajiem skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52), kura 79. punktā ir noteikts, ka "intelektuālā īpašuma vai komerciāla īpašuma tiesībām kā juridiskam statusam nav raksturīgi LESD 101. panta 1. punktā paredzētie līgumiskie vai saskaņošanas elementi, bet ka uz to īstenošanu var attiekties Līgumā paredzētie aizliegumi, ja šādu tiesību īstenošana ir kādas aizliegtas vienošanās mērķis, līdzeklis vai sekas [..], neraugoties uz to, ka tie var veidot intelektuālā īpašuma tiesību, kas to īpašniekam ļauj iebilst pret jebkādu pārkāpumu, leģitīmu izpausmi".

21 Spriedums, 1982. gada 6. oktobris, *Coditel* u.c. (262/81, EU:C:1982:334), 15. punkts.

77. *Premier League* gadījumā, tieši lai apstiprinātu, ka abi nolēmumi nav savstarpēji izslēdzoši, kā, šķiet, tas ir apgalvots apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentā, Tiesa atsaucās tieši uz *Coditel II*, lai apstiprinātu iepriekš minēto principu, proti, ka vienošanās, kuru mērķis ir sadalīt iekšējo tirgu, ne vienmēr ir uzskatāmas par ierobežojošām mērķa dēļ, tomēr piebilstot, ka "papildu saistību" esamība, kuras padara ekskluzivitāti par "absolūtu", var padarīt minētās vienošanās par konkurences ierobežojumiem mērķa dēļ.

78. Tādējādi pārsūdzētajā spriedumā spriedums *Premier League* nav automātiski attiecināts uz šo lietu, bet ir vienīgi izmantots princips atbilstoši Tiesas precedentiem.

79. Tātad, ja vienošanās starp privāttiesiskiem subjektiem pārsniedz ar intelektuālā īpašuma tiesībām piešķirto priekšrocību būtību, tā var ietilpt konkurenci ierobežojošajos pasākumos.

80. Tas tomēr ir ar nosacījumu, ka juridiskais un ekonomiskais konteksts, kurā iekļāvās šīs papildu vienošanās, izslēdza to likumību.

81. Vispārējās tiesas veiktā analīze (kura, kā minēts, turpina Komisijas izdarīto analīzi) apstiprina minēto pieeju un piemēro to šajā lietā.

82. Vispārējā tiesa faktiski ir ņēmusi vērā juridisko un ekonomisko kontekstu un, konkrēti, kinematogrāfijas nozares finansēšanas sistēmas īpatnības un ir piedāvājusi virkni alternatīvu, kas šajā nozarē varētu nodrošināt pienācīgu atlīdzību autortiesību īpašniekam, pārliecinoši pierādot, ka audiovizuālā nozare nevar tikt pilnībā izslēgta no iespējamiem pret konkurenci vērstiem pārkāpumiem, kuri rodas, noslēdzot līgumus par tirgu sadali, jo pastāv aktīvi, kurus aizsargā autortiesības.

83. Faktiski Vispārējā tiesa atgādināja, ka, lai gan intelektuālā īpašuma īpašais mērķis ir nodrošināt aizsardzību attiecīgo tiesību īpašnieku iespējai, par atlīdzību piešķirot licences, komerciāli izmantot aizsargāto objektu laišanu tirgū vai nodošanu rīcībā, "šāds īpašais mērķis nenodrošina attiecīgo tiesību īpašniekiem iespēju pieprasīt lielāko iespējamo atlīdzību. Proti, [..] viņiem tiek nodrošināta – kā tas paredzēts Direktīvas par autortiesībām preambulas 10. apsvērumā un Direktīvas par blakustiesībām preambulas 5. apsvērumā – tikai atbilstīga atlīdzība par viņu darbu izmantošanu" [22].

84. Būtībā "tādas abonēšanas maksas iespējamo samazināšanu, kas līdz šim tika noteikta konkrētā apmērā, nodrošinot absolūtu teritoriālu aizsardzību ar attiecīgo noteikumu piemērošanu, Francijas teritorijā var kompensēt tas, ka, īstenojot ar apstrīdēto lēmumu uzliktās saistības, *Paramount* ir paziņojusi savu nodomu turpmāk vairs nepiemērot minētos noteikumus. Šis paziņojums ietver to, ka prasītāja tagad var brīvi uzrunāt klientus ne tikai Francijā, bet visā EEZ" (pārsūdzētā sprieduma 57. punkts).

85. Tātad juridiskā un ekonomiskā konteksta analīze, kuru izdarīja Komisija un uz kuru atsaucās Vispārējā tiesa, apstiprina "bažu par konkurenci" teorētisko esamību, kura veido "pārkāpuma iespējamību" iepriekš aprakstītajā nozīmē.

b) LESD 101. panta 3. punktā paredzēto izņēmumu piemērojamība Regulas Nr. 1/2003 9. pantā paredzētajai procedūrai

86. Otrais punkts ir vairāk problemātisks un ir viens no šīs lietas visnozīmīgākajiem aspektiem. Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā (62. punkts) [23] faktiski norāda, ka LESD 101. panta 3. punktā paredzēto nosacījumu iestāšanās vai neiestāšanās pārbaude paredz pret konkurenci vērstās rīcības konstatēšanu. Saskaņā ar šo shēmu Komisijai, saskaroties ar bažām par konkurenci, vispirms būtu

22 Spriedums, 2011. gada 4. oktobris, *Football Association Premier League* u.c. (C-403/08 un C-429/08, EU:C:2011:631), 107. un 108. punkts.
23 Kā arī Komisija 2020. gada 6. februāra tiesas sēdes laikā (tiesas sēdes pilnīgas stenogrammas 7. un 8. lpp.).

jāpārbauda pārkāpuma esamība LESD 101. panta 1. punkta izpratnē un tikai pēc pārkāpuma konstatējuma būtu jāpārbauda, vai pastāv 3. punktā paredzētie attaisnojošie iemesli. Pēc Vispārējās tiesas uzskatiem, tā kā lēmumos par saistību akceptēšanu nav pārkāpuma konstatējuma, nav jāveic 3. punktā paredzēto nosacījumu pārbaude.

87. Es uzskatu, ka Vispārējās tiesas piedāvātais risinājums noved pie paradoksāliem rezultātiem, atņemot jēgu atsaucei uz "pārkāpuma iespējamības" esamību kā pamatu bažām, kuras ar saistībām būtu jānovērš, un ir pretrunā LESD 101. panta loģikai, kura būtībā paredz pierādīšanas pienākuma sadali starp Komisiju un lietas dalībniekiem.

88. Piemērojot Komisijas tēzi, lēmums akceptēt saistības varētu izraisīt dubultu paradoksu. No vienas puses, rīcība, kura nebūtu pretrunā konkurences tiesībām, netiktu pieļauta (radot "viltus pozitīvu", kas ir viens no vissmagākajiem pretmonopola prakses apdraudējumiem un no kā būtu iespējams viegli izvairīties, veicot rīcības novērtējumu, vismaz kopsavilkumā, saskaņā ar LESD 101. panta 3. punktu). No otras puses, ar saistībām ieviestās minētās rīcības izmaiņas varētu apdraudēt pašas minētajā 3. punktā paredzētās prasības, kuras saskaņā ar primārajām tiesībām ir prasīts izpildīt tādā mērā, ka tās ir paredzētas kā pārākas par pret konkurenci vērstā rakstura sākotnējo vērtējumu, kas ir veicams saskaņā ar LESD 101. panta 1. punktu.

89. Turklāt, tikai vispārīgi ņemot vērā LESD 101. panta 1. un 3. punktu, var tikt identificēta – pat īsā analīzē – "pārkāpuma iespējamība", kas pamato saistību akceptēšanu. Citādi Komisija izstrādātu nepilnīgu vienas puses analīzi, kura saskaņā ar LESD 101. pantu tiek uzskatīta par būtisku pārkāpuma konstatācijai. Protams, kā tas jau vairākkārt ir norādīts, saistību akceptēšanas procedūras gadījumā nevar veikt pārkāpuma konstatāciju, tomēr ir nepieciešams, lai vismaz "pārkāpuma iespējamība" pastāvētu. Tā kā, lai konstatētu pret konkurenci vērstu pārkāpumu, LESD 101. pantā ir prasīti divi posmi, kuri ir aprakstīti attiecīgi LESD 101. panta 1. un 3. punktā, arī "pārkāpuma iespējamības" pieļaušanai analīzē ir jāaplūko abi posmi. Lai gan – jāuzsver – ar daudz mazāku detalizācijas pakāpi un pamatojumu, kas ir daudz vispārīgāks nekā pārkāpuma konstatācijas gadījumā.

90. Visbeidzot, ir jānorāda, ka LESD 101. panta 1. un 3. punkts kalpo arī pierādīšanas pienākuma sadales metodes iezīmēšanai [24]. Saskaņā ar 1. punktu Komisija identificē iespējamo pārkāpumu un definē pret konkurenci vērstā kaitējuma teoriju, privāttiesisks subjekts uz to atbild un mēģina neitralizēt Komisijas pieņēmumus, atsaucoties uz 101. panta 3. punktā paredzēto nosacījumu iestāšanos. Nav skaidrs, kāpēc šī loģika būtu jāizkropļo, ja Komisija nolemj sekot saistību ceļam. Procedūras dalībniekiem arī procedūras sākumposmā ir pilnībā jāizmanto tiesības uz aizstāvību, un, tās īstenojot, tie ne tikai aizsargā savas intereses, bet, ja argumenti, kas ir saistīti ar LESD 101. panta 3. punktu, ir pamatoti, tie palīdz izvairīties no tā, ka tiek liegta rīcība, ar kuru savukārt tiek īstenotas LESD 101. panta 3. punkta pamatā esošās intereses, kuras LESD ir atzītas par primārām.

91. Līdz ar to es uzskatu, ka arī uzņēmuma piedāvāto saistību akceptēšanas procedūrā Komisijai ir jāpievēršas abiem LESD 101. panta 1. un 3. punktā paredzētajiem posmiem un ka tādējādi tā nevar, vismaz kopsavilkumā – ņemot vērā procedūras raksturu –, neņemt vērā argumentus, kurus procedūras dalībnieki vai iestājušās trešās personas izvirza attiecībā uz minētajā 3. punktā paredzēto nosacījumu iestāšanos.

24 Atbilstoši parastajai pierādīšanas pienākuma sadales shēmai, kas ir paredzēta Regulas Nr. 1/2003 2. pantā un apstiprināta pastāvīgajā judikatūrā, saskaņā ar kuru "lietas dalībniekam vai iestādei, kas norāda uz konkurences normu pārkāpumu, par to ir jāsniedz pierādījumi un uzņēmumam vai uzņēmumu apvienībai, kas apgalvojuma par šo normu pārkāpumu atspēkošanai izvirza kādu pamatu aizstāvībai, ir jāsniedz pierādījumi, ka ir izpildīti tādas tiesību normas piemērošanas nosacījumi, no kuras izriet šis aizstāvības pamats, lai minētajai iestādei tādējādi nāktos atsaukties uz citiem pierādījumiem", spriedums, 2017. gada 26. janvāris, *Duravit* u.c./Komisija (C-609/13 P, EU:C:2017:46), 56. punkts un tajā minētā judikatūra. Tādā pašā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 17. jūnijs, *Lafarge*/Komisija (C-413/08 P, EU:C:2010:346), 29. punkts.

92. Piemērojot iepriekš izklāstītos principus šajā lietā, ir jānorāda, ka iepriekš kritizētais Vispārējās tiesas apodiktiskais apgalvojums, ar kuru, šķiet, ir vispārīgi izslēgta LESD 101. panta 3. punkta piemērojamība saistību procedūras gadījumā, varētu neietekmēt sprieduma spēkā esamību šajā jautājumā, jo praksē gan Komisija, gan Vispārējā tiesa ir piedāvājušas vispārīgu argumentāciju, kas atbilst saistību akceptēšanas procedūras raksturam un izslēdz pamatojuma neesamību, kas ir viena no apelācijas sūdzības pamatiem priekšmets.

93. Lasot Vispārējās tiesas pamatojuma 53.–57. un 67.–72. punktu kopā ar Komisijas lēmuma 40.–44. un 50.–53. punktā ietverto pamatojumu, faktiski varētu secināt, ka attiecīgie noteikumi "neatbilst vismaz vienam no LESD 101. panta 3. punktā paredzētajiem kumulatīviem nosacījumiem, proti, nenoteikt attiecīgajiem uzņēmumiem ierobežojumus, kas nav obligāti vajadzīgi, lai nodrošinātu šo [(intelektuālā īpašuma)] tiesību aizsardzību" (pārsūdzētā sprieduma 67. punkts).

94. Faktiski 101. panta 3. punkts ļauj atzīt [šā panta 1. punkta] tiesību normas par nepiemērojamām, ja nolīgums starp uzņēmumiem "palīdz uzlabot preču ražošanu vai izplatīšanu vai veicina tehnisku vai saimniecisku attīstību, reizē ļaujot patērētājiem baudīt pienācīgu daļu no iegūtajiem labumiem", ar nosacījumu, ka attiecīgajiem uzņēmumiem netiek uzspiesti "ierobežojum[i], kuri nav obligāti vajadzīgi, lai sasniegtu šos mērķus".

95. Pēc Vispārējās tiesas un Komisijas uzskatiem, attiecīgajos noteikumos esot paredzēti ierobežojumi, "kas pārsniedz to, kas ir vajadzīgs, lai izplatītu un producētu audiovizuālus darbus, kuriem ir jānodrošina intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība[25]" (pārsūdzētā sprieduma 67. punkts), arī – lai aizsargātu kultūru daudzveidību.

96. Drīzāk absolūta teritoriāla aizsardzība "acīmredzami pārsniedz to, kas ir obligāti vajadzīgs, lai uzlabotu producēšanu vai izplatīšanu, veicinātu tehnikas vai ekonomikas progresu, kā tas ir prasīts LESD 101. panta 3. punktā, kā to pierāda attiecīgo līgumu līgumslēdzēj[u] pušu gribētais aizliegums sniegt jebkādus pārrobežu televīzijas apraides pakalpojumus, pat ja runa ir par darbiem, attiecībā uz kuriem *Paramount* ir piešķīrusi licenci un kuri tiek izplatīti dalībvalsts teritorijā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1982. gada 8. jūnijs, *Nungesser* un *Eisele*/Komisija, 258/78, EU:C:1982:211, 77. punkts)" (pārsūdzētā sprieduma 68. punkts). Faktiski minētā sadale un tās izraisītā cenu starpība esot nesaderīga ar Līguma pamatmērķi – iekšējā tirgus izveidi (apstrīdētā lēmuma 43. un 44. punkts un pārsūdzētā sprieduma 57. punkts).

97. Aplūkojamajā gadījumā Vispārējā tiesa ir devusi pietiekamu pamatojumu tādā nozīmē, ka pastāv alternatīva filmu ražošanas finansēšanai EEZ valstīs – un tātad tostarp kultūru daudzveidības interešu aizsardzībai – salīdzinājumā ar tirgu sadali ar absolūtu ģeogrāfisko ekskluzivitāti: "iespējamo prasītājas ieņēmumu, kas iegūti no klientiem Francijā, samazināšanos var kompensēt apstāklis, ka šī pēdējā minētā, pildot ar apstrīdēto lēmumu uzliktās saistības, turpmāk var brīvi uzrunāt klientus ne tikai Francijā, bet visā EEZ" (pārsūdzētā sprieduma 69. punkts).

98. Tādējādi, "lai gan prasītāja daļu no saviem ienākumiem atvēl audiovizuālās produkcijas finansēšanai, kurai ir jāsniedz īpašs atbalsts, normālas konkurences apstākļos, kas tagad ir pieejami EEZ līmenī, prasītājai ir dotas iespējas, kas attiecīgo noteikumu dēļ tai bija liegtas tik ilgi, kamēr *Paramount* vēlējās, lai šie noteikumi tiktu ievēroti" (pārsūdzētā sprieduma 57. punkts).

25 Faktiski intelektuālā īpašuma konkrētais priekšmets negarantē attiecīgo tiesību īpašniekiem iespēju pieprasīt pēc iespējas lielāku atlīdzību; apraides jomā šai atlīdzībai ir it īpaši jābūt pamatotai, ņemot vērā tādus attiecīgā raidījuma parametrus kā tā faktiskā auditorija un potenciālā auditorija (Komisijas lēmuma 41. un 42. punkts un pārsūdzētā sprieduma 53. un 54. punkts).

c) Daļējs secinājums

99. Noslēdzot šo punktu, es uzskatu, ka trešajā pamatā izvirzītais iebildums par pamatojuma neesamību un faktu nepilnīgu pārbaudi varētu netikt apmierināts, arī ņemot vērā apstākli, ka Vispārējās tiesas pienākums pamatot savus nolēmumus nevar tikt interpretēts tādējādi, ka tai ir detalizēti jāatbild uz katru kāda lietas dalībnieka minētu argumentu. Gluži pretēji, jāuzskata par pietiekamu, ja no sprieduma pamatojuma skaidri un nepārprotami izriet Vispārējās tiesas argumentācija, lai ieinteresētās personas varētu uzzināt pieņemtā lēmuma pamatojumu un lai Tiesa varētu veikt savu tiesas kontroli [26]. Tas vien, ka Vispārējā tiesa, izskatot lietu pēc būtības, ir izdarījusi citādu secinājumu nekā prasītāja, pats par sevi nevar padarīt pārsūdzēto spriedumu par tādu, kuram trūkst pamatojuma [27].

100. Vispārējā tiesa ir pietiekami pamatojusi apstrīdētās rīcības iekļaušanu konkrētā juridiskajā un ekonomiskajā kontekstā, izdarot secinājumus, kuri atšķiras no tiem, kurus piedāvā apelācijas sūdzības iesniedzēja, bet kuri nešķiet acīmredzami kļūdaini.

101. Attiecībā uz LESD 101. panta 3. punktā paredzēto izņēmumu piemērojamību Regulas Nr. 1/2003 9. pantā paredzētajai procedūrai, kaut gan Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu, secinot vispārēju nepiemērojamību, apstrīdētajā lēmumā un pārsūdzētajā spriedumā ir ietverti pietiekami argumenti, lai varētu uzskatīt, ka paredzētie izņēmumi šajā gadījumā nav piemērojami. Šī iemesla dēļ es iesaku Tiesai noraidīt trešo apelācijas sūdzības pamatu kā nepamatotu.

B. Par ceturto pamatu, ar ko apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini interpretējusi Regulas Nr. 1/2003 9. pantu un Komisijas paziņojuma par paraugpraksi attiecībā uz procedūru saskaņā ar LESD 101. un 102. pantu [28] (turpmāk tekstā – "paziņojums par paraugpraksi") 128. punktu

1. Lietas dalībnieku argumenti

102. *GCP*, kuru atbalsta Francijas Republika, apgalvo, ka Vispārējā tiesa, atzīstot (pārsūdzētā sprieduma 118. un 119. punktā), ka būtībā attiecīgo noteikumu mērķis ir sadalīt valstu tirgus visā EEZ, lai gan to juridiskais un ekonomiskais konteksts neļauj konstatēt, ka tie nevar izkropļot konkurenci un ka neviena cita *Paramount* ierosinātā saistība, kura mazāk ietekmētu *GCP*, nebija piemērota, esot kļūdaini interpretējusi Regulas Nr. 1/2003 9. pantu un paziņojuma par paraugpraksi 128. punktu.

103. *GCP* un Francijas Republika norāda, pirmkārt, ka Komisija, akceptējot *Paramount* saistības attiecībā uz visiem līgumiem, kas ir noslēgti ar EEZ raidorganizācijām, kaut gan Komisijas sākotnējā vērtējumā ietvertās bažas par konkurenci attiecās tikai uz ekskluzīvajām tiesībām Apvienotā Karalistē un Īrijā, neesot ņēmusi vērā citu tirgu īpatnības, it īpaši Francijas tirgus, kura regulatīvās un finanšu sistēmas īpatnība ir, ka audiovizuālās jaunrades finansēšanu galvenokārt nodrošina raidorganizācijas, tādas kā *GCP*.

26 Ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumi lietā Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2009:555), 100. punkts.

27 Ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumi lietā Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2009:555), 102. punkts.

28 OV 2011, C 308, 6. lpp.

104. Apstiprinot Komisijas pieeju, Vispārējā tiesa esot pārkāpusi samērīguma principu un trešo personu tiesību ievērošanu, kā tas ir atgādināts it īpaši 2010. gada 29. jūnija spriedumā Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2010:377, 41. punkts). Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 106. punktā atzīstot, ka Komisija ir rīkojusies saskaņā ar savām pilnvarām, kas tai ir piešķirtas atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 9. pantam, un ir ievērojusi šīs tiesību normas mērķi (procesuālā ekonomija un efektivitāte), neskarot *GCP* līgumiskās vai procesuālās tiesības vairāk, nekā tas ir nepieciešams minēto mērķu sasniegšanai.

105. Francijas Republika piebilst – apstāklis, ka netika piedāvātas nekādas citas saistības, kuras varētu pienācīgi kliedēt Komisijas identificētās bažas par konkurenci, neesot pietiekams, lai secinātu, ka patiešām ir tikušas ņemtas vērā trešo personu intereses. Faktiski, tā kā saistības ir ekskluzīvo sarunu starp Komisiju un ieinteresēto uzņēmumu rezultāts, esot grūti iedomāties, ka saistību procedūrā trešo personu intereses varētu tikt ņemtas vērā, tikai salīdzinot piedāvātās saistības ar citām saistībām, kuras, iespējams, varētu piedāvāt ieinteresētais uzņēmums.

106. *UPC* uzsver, ka apstrīdētais lēmums savukārt ietekmē visu kinematogrāfijas nozares dalībnieku intereses. Tā norāda, ka 2018. gadā bezmaksas un maksas televīzijas kanāli ir finansējuši 97,8 % no Francijas iniciatīvas filmām ar budžetu, kas ir vismaz 4 miljoni EUR, un 77,2 % no filmām ar garantētu budžetu no 1 līdz 4 miljoniem EUR. *GCP* esot iepriekš nopirkusi 113 Francijas iniciatīvas filmas un 93,9 % no Francijas iniciatīvas filmām, kuru izmaksas pārsniedz 7 miljonus EUR. Veicot analīzi, Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā ne šos apstākļus, ne apstākli, ka apstrīdētais lēmums, ja tas tiks apstiprināts, radītu risku pilnībā izjaukt visu tirgus dalībnieku līgumiskos standartus.

107. Otrkārt, *GCP* apgalvo, ka saskaņā ar paziņojuma par paraugpraksi 128. punktu un tā 76. zemsvītras piezīmi saistībām ir jābūt nepārprotamām, tās ir jāpiemēro tieši un to īstenošana nedrīkst būt atkarīga no to trešo personu gribas, kurām tās nav saistošas.

108. Vispārējā tiesa esot pārkāpusi minēto principu, pārsūdzētā sprieduma 104. punktā nospriežot, ka Komisijas lēmums nav uzskatāms par iejaukšanos *GCP* līgumu slēgšanas brīvībā, jo tā varot celt prasību valsts tiesā, lūdzot konstatēt, ka attiecīgie noteikumi ir saderīgi ar LESD 101. panta 1. punktu, un lūdzot attiecībā uz *Paramount* izdarīt valsts tiesībās paredzētos secinājumus. Turklāt, minētā sprieduma 103. punktā norādot, ka Komisijai būtu jāsāk atkārtota izmeklēšana, ja valsts tiesa uzliktu *Paramount* neievērot ar saistībām uzņemtos pienākumus, Vispārējā tiesa esot skaidri atzinusi, ka saistību izpilde ir atkarīga no *GCP* gribas, bet neesot ņēmusi vērā visas juridiskās sekas, ko rada šis secinājums.

109. Treškārt, *GCP* un Francijas Republika apgalvo, ka Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 100. punktā apstiprinot, ka apstrīdētais lēmums valsts tiesas konstatējumus var ietekmēt tikai tad, ja tajā ir iekļauts sākotnējais vērtējums, esot būtiski pārkāpusi trešo personu tiesības. Faktiski ar minēto lēmumu *GCP* esot atņemta tās līgumu slēgšanas brīvība, jo praksē valsts tiesā tā nevarētu panākt, ka valsts tiesa izlemtu pretrunā Komisijai un atzītu apstrīdēto noteikumu spēkā esamību. Šajā saistībā no 2017. gada 23. novembra sprieduma *Gasorba* u.c. (C-547/16, EU:C:2017:891, 28. un 29. punkts) izriet, ka valsts tiesas nedrīkst atstāt bez ievērības lēmumus, kas ir pieņemti, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 9. panta 1. punktu, un ka tām ir jāņem vērā Komisijas sākotnējais vērtējums un tas ir jāuzskata par pazīmi vai pat par pirmšķietamu pierādījumu par attiecīgā nolīguma neatbilstību konkurences noteikumiem.

110. Francijas Republika piebilst, ka tāda lēmuma kā apstrīdētais lēmums ietekmi uz valsts tiesas veikto vērtējumu pastiprinot saistības, par kurām attiecīgajā nozarē notiek sarunas ar citām starptautiskām sabiedrībām, padarot ticamāku, ka turpmākās saistības veidos standartu, no kura valsts tiesai būtu arvien grūtāk atkāpties. Turklāt apstāklis, ka – gadījumā, ja valsts tiesa uzskatītu, ka ar attiecīgo līgumu netiek pārkāpts LESD 101. panta 1. punkts, – Komisija, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 9. panta 2. punkta b) apakšpunktu, noteikti atsāktu izmeklēšanu, varētu atturēt valsts tiesu no Komisijas sākotnējā vērtējuma apstrīdēšanas.

111. Komisija, kuru atbalsta *BEUC*, apgalvo, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 43.–58. un 118. punktā esot pamatoti atzinusi, ka *Paramount* saistības atbilda bažām par konkurenci visā EEZ. Faktiski attiecīgie noteikumi veidojot papildu pienākumus, kuru mērķis ir sadalīt valstu tirgus visā EEZ, aizliedzot vai ierobežojot *Sky* televīzijas apraides pakalpojumu pasīvo pārrobežu pārdošanu patērētājiem, kuri dzīvo EEZ, bet ārpus Apvienotās Karalistes un Īrijas, kā arī [aizliedzot vai ierobežojot] raidorganizāciju, kuras atrodas EEZ, bet ārpus Apvienotās Karalistes un Īrijas, tirdzniecību patērētājiem, kuri dzīvo Apvienotajā Karalistē un Īrijā. Tādējādi *Paramount* piedāvātās saistības pienācīgi atbilstot paziņojumā par iebildumiem paustajām bažām par konkurenci un *Paramount* neesot piedāvājusi mazāk apgrūtinošas saistības, kas pienācīgi atbilstu šīm bažām.

112. Komisija, kuru atbalsta *BEUC*, turklāt uzskata, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 83.–108. punktā ir pamatoti atzinusi, ka *Paramount* saistību izpilde nav atkarīga no trešo personu, tostarp *GCP*, gribas. Proti, piedāvājot šīs saistības, *Paramount* esot izmantojusi savu līgumu slēgšanas brīvību nebūt saistītai ar atsevišķiem līguma noteikumiem, un šis lēmums neesot atkarīgs no trešo personu gribas. Turklāt apstāklis, ka Komisija ir akceptējusi šīs saistības, neliedzot *GCP* celt prasību valsts tiesā, lai aizsargātu savas tiesības līgumiskajās attiecībās ar *Paramount*. Ja valsts tiesa atzītu, ka attiecīgie noteikumi nav pretrunā LESD 101. panta 1. punktam vai ka tie atbilst šī panta 3. punkta nosacījumiem, tai būtu jāizvērtē, vai tajā izskatāmās tiesvedības iznākums var likt *Paramount* pārkāpt saskaņā ar apstrīdēto lēmumu uzņemtās saistības. Lai izvairītos no tā, ka šīs tiesvedības iznākums varētu likt *Paramount* pārkāpt minētās saistības, valsts tiesa varētu atteikties izdot rīkojumu par attiecīgo noteikumu izpildi, vienlaikus saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesību normām piespriežot *Paramount* pienākumu izpildi ar līdzvērtīgu iedarbību un zaudējumu atlīdzību. Vispārējā tiesa ir aplūkojusi šo risinājumu pārsūdzētā sprieduma 103. punktā.

113. Komisija un *BEUC* apgalvo, treškārt, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 102. punktā ir pamatoti uzskatījusi, ka *GCP* varētu saņemt valsts tiesā Komisijas lēmumam pretēju nolēmumu, ar kuru tiek atzīts apstrīdēto noteikumu tiesiskums. No iepriekš minētā sprieduma *Gasorba* 29. punkta izriet, ka valsts tiesai ir tikai jāņem vērā apstrīdētajā lēmumā izklāstītais Komisijas sākotnējais vērtējums un tas ir jāuzskata par pazīmi vai pat pirmšķietamu pierādījumu, kas liecina par apstrīdēto noteikumu neatbilstību konkurences noteikumiem.

114. *BEUC* apgalvo, ka ceturtais pamats esot nepieņemams, jo *GCP* mēģina apstrīdēt Vispārējās tiesas secinājumus un faktisko apstākļu vērtējumu, kas ir izdarīti trešā un otrā pamata vērtējumā, būtībā atkārtojot tos pašus argumentus, kuri ir tikuši izvirzīti pirmajā instancē.

2. Vērtējums

a) Samērīguma principa pārkāpums un trešo personu tiesību aizskārums

115. Ceturtajā apelācijas sūdzības pamatā būtībā iebildumi, kas ir izvirzīti par Vispārējās tiesas spriedumu, attiecas uz apgalvoto tiesību kļūdu, atzīstot, ka Komisija nav pārkāpusi samērīguma principu, padarot *Paramount* piedāvātās saistības par saistošām visā EEZ, lai gan Komisijas sākotnējā analīzē paustās bažas par konkurenci attiecās tikai uz teritoriālu ekskluzivitāti Apvienotajā Karalistē un Īrijā, un atzīstot, ka Komisijas lēmums neietekmē trešo personu tiesības, jo pēdējās minētās attiecībā uz attiecīgiem noteikumiem katrā ziņā varot saņemt tiesisko aizsardzību valstu tiesās.

116. Tāpēc delikāts jautājums, kas Tiesai ir jāatrisina, attiecas uz iespēju, ka piedāvātās un Komisijas akceptētās saistības varētu ietekmēt trešo personu līgumiskās tiesības. Jautājums ir par delikātu uzdevumu līdzsvarot līgumu slēgšanas brīvību un ES Līgumos nostiprinātos normatīvos principus un mērķus, it īpaši attiecībā uz konkurences aizsardzību. Kā zināms, līgumu slēgšanas brīvība ir darījumdarbības brīvības izpausme, kas ir garantēta Eiropas Savienības Pamattiesību hartas

16. pantā [29] un ir atzīta dalībvalstu kopīgās konstitucionālās tradīcijās. Tomēr, kā ir uzsvērts Tiesas judikatūrā, brīvība veikt saimniecisko darbību nav absolūta prerogatīva, un tā ir jāvērtē saistībā ar tās funkciju sabiedrībā [30]. Tāpēc darījumdarbības brīvība var tikt pakļauta plaša mēroga valsts iejaukšanās pasākumiem, kuri vispārējās interesēs ierobežo šīs brīvības īstenošanu [31].

117. Šajā ļoti īsi ieskicētajā kontekstā ir ietverti daži šajā lietā aplūkoto pušu līgumu slēgšanas brīvības ierobežojumi, tādi kā ierobežojumi, kuri attiecas uz *Paramount* pienākumu jaunajos licences līgumos neiekļaut līguma noteikumus, kuri rada absolūtus šķēršļus konkurencei ES iekšienē, apdraudot LES 3. panta 3. punktā paredzēto vienotā tirgus mērķi, vai arī judikatūrā nostiprināto principu, kuru ir atgādinājusi Vispārējā tiesa, saskaņā ar kuru noteikumi autortiesību jomā garantē tikai atlīdzību, kas ir "pamatota" saistībā ar sniegtā pakalpojuma ekonomisko vērtību, un ka tātad iespējami noteikumi, kuros ir paredzēta lielāka atlīdzība, varētu būt nepieļaujami, ja to pamatā ir tāda tirgu sadale uz valstu pamata, kas izriet no valsts licenciāta absolūtas teritoriālās aizsardzības.

118. Lēmumu konkurences jomā ietekme uz pastāvošām līgumattiecībām noteikti nav jauna. Konkrētā gadījuma īpatnība ir tāda, ka ar mērķi aizsargāt konkurenci iekšējā tirgū Komisija ir akceptējusi viena uzņēmuma piedāvātās saistības, kuras ietekmē minētā uzņēmuma līgumattiecības ar subjektu, kas ir trešā persona procedūrā, kura norisinājās saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. pantu.

119. Vai lēmums akceptēt saistības var virzīties tiktāl, ka liek uzņēmumam nepildīt līgumu, kas ir noslēgts ar trešo personu? Vai konkurences aizsardzības mērķis var attaisnot tik lielu trešās personas līgumu slēgšanas brīvības upurēšanu? Proti, tas ir jautājums par samērīguma principa piemērošanu lēmumiem, ar kuriem ir akceptētas saistības.

120. Komisija, pamatojoties uz iepriekš minēto spriedumu *Alrosa* (it īpaši tā 41. punktu), atbalsta īpaši ierobežojošu interpretāciju, kāda sniedzama nozīmei, kas šajā jomā ir jāpiešķir samērīguma principam. Komisijai būtu tikai jāpārbauda, vai attiecīgās saistības atbilst bažām, par kurām tā ir informējusi attiecīgos uzņēmumus, un vai pēdējie minētie nav piedāvājuši mazāk apgrūtinošas saistības, kas ir tikpat piemērotas, lai kliedētu šīs bažas. Šajā aspektā Vispārējā tiesa rīkojās, atzīstot, ka Komisija faktiski ir veikusi minētās pārbaudes.

121. Tomēr patiesībā spriedums *Alrosa* neierobežoja samērīguma principa piemērošanu iepriekš minētajās pārbaudēs, jo uzreiz pēc atsauces uz nepieciešamību Komisijai veikt šīs pārbaudes minētajā spriedumā ir precizēts, ka, "veicot šo pārbaudi, Komisijai tomēr ir jāņem vērā trešo personu intereses" [32].

122. Tāpēc samērīguma principam ir divvirzienu piemērošana: no vienas puses, tas attiecas uz saistību piemērotību novērst Komisijas bažas un uz apstākli, vai uzņēmums nav piedāvājis citas saistības, kuras novērš Komisijas bažas un ir mazāk apgrūtinošas. No otras puses, tas ir piemērojams trešo personu interesēm, kuras zināmā mērā ietekmē saistību akceptēšana. Šādā veidā Tiesa atzīst, ka praksē var rasties situācija, kurā lēmums ar saistībām ietekmē arī to trešo personu intereses, kuras nav Komisijas izmeklēšanā iesaistītie uzņēmumi. Bet šādā gadījumā, lai lēmums būtu likumīgs, tam ir jāiztur pārbaude par samērīguma principa ievērošanu.

29 Ar Hartas 16. pantu piešķirtā aizsardzība "ietver brīvību veikt saimniecisko vai komercdarbību, līgumu slēgšanas brīvību un brīvu konkurenci. Turklāt līguma slēgšanas brīvība ietver brīvību izvēlēties darījumdarbības partneri, kā arī brīvību noteikt pakalpojuma cenu", spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Polkomtel* (C-277/16, EU:C:2017:989), 50. punkts. Tādā pašā nozīmē spriedums, 2018. gada 12. jūlijs, *Spika* u.c. (C-540/16, EU:C:2018:565), 34. punkts, spriedums, 2017. gada 26. oktobris, *BB construct* (C-534/16, EU:C:2017:820), 34. un 35. punkts, spriedums, 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich* (C-283/11, EU:C:2013:28), 42. punkts.

30 Spriedums, 2004. gada 9. septembris, Spānija un Somija/Parlaments un Padome (C-184/02 un C-223/02, EU:C:2004:497), 51. un 52. punkts; spriedums, 2012. gada 6. septembris, *Deutsches Weintor* (C-544/10, EU:C:2012:526), 54. punkts.

31 Spriedums, 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich* (C-283/11, EU:C:2013:28), 46. punkts.

32 Spriedums, 2010. gada 29. jūnijs, Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2010:377), 41. punkts.

123. Neapšaubāmi pārbaudes, kas ir veikta saskaņā ar samērīguma principu, intensitāte var atšķirties atkarībā no konkrētās procedūras, un, tā kā tas ir jautājums par uzņēmuma piedāvāto tiesiskās aizsardzības līdzekļu novērtēšanu procedūrā, kas neietver pārkāpuma konstatēšanu, samērīguma principa piemērošanas joma, kā redzējām, ir ierobežota [33]. Bet, ja saistības ir jāpārbauda nevis pēc to piemērotības Komisijas bažu novēršanai, bet gan pēc to ietekmes uz trešo personu interesēm, tad princips pieprasa, lai vismaz tiesības, kuras tām ir un kuras ir būtiskas no Savienības primāro tiesību viedokļa, nav upurētas pilnībā vai katrā ziņā netiek zaudēts to saturs.

124. Šis secinājums izriet no viena no vispārējiem Savienības tiesību principiem – samērīguma principa – būtības, tas "nozīmē, ka Savienības iestāžu tiesību akti nedrīkst pārsniegt to, kas ir piemērots un vajadzīgs, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā noteiktos leģitīmos mērķus; ja ir iespēja izvēlēties starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais, un tā radītie traucējumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniedzamajiem mērķiem" [34], un tas ir "kritērijs jebkuras Kopienu iestāžu darbības likumībai, tostarp Komisijas kā konkurences iestādes lēmumiem" [35].

125. Tomēr, ja lēmuma akceptēt saistības rezultātā saistības piedāvājošajam uzņēmumam nebūs jāpilda tā līgumiskie pienākumi, ko tas ir uzņēmies pret trešo personu un kas veido ekonomiskā līdzsvara būtiskus elementus, par kuriem puses ir vienojušās, īstenojot savu līgumu slēgšanas brīvību, tik nopietna trešās personas līgumu slēgšanas brīvības upurēšana nešķiet attaisnojama, ņemot vērā samērīguma principu.

126. Lai izvairītos no šī secinājuma, Komisija un Vispārējā tiesa atsaucas uz trešās personas (*GCP*) tiesībām celt prasību tiesā pret uzņēmumu, kas ir piedāvājis saistības (*Paramount*), lai konstatētu tā līgumisko atbildību un saņemtu zaudējumu atlīdzību. Faktiski Vispārējā tiesa, atsaucoties uz spriedumu *Alrosa*, norāda – tas, ka ir atzīts uzņēmuma piedāvāto individuālo saistību saistošais spēks, nenozīmē, ka citiem uzņēmumiem tiek atņemta iespēja aizstāvēt savas tiesības, kas, iespējams, izriet no to attiecībām ar šo uzņēmumu [36]. Piemērojot šo principu, valsts tiesa var atzīt, ka attiecīgie noteikumi ir pretrunā LESD 101. panta 1. punktam vai ka tie atbilst šī panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem, un tā var arī izvērtēt tajā celtās prasības pamatotību, ņemot vērā, ka LESD 101. pants neliedz piemērot attiecīgos noteikumus (pārsūdzētā sprieduma 100., 101. un 102. punkts).

127. Šīs argumentācijas vājais punkts, kas ir uzsvērts *GCP* apelācijas sūdzībā, ir tāds, ka lēmums par saistību akceptēšanu katrā ziņā ietekmē tiesu, kurā ir vērsies trešais uzņēmums, jo valsts tiesas novērtējuma brīvībai paredz ievērojamu juridisku ierobežojumu. Lai gan ir skaidrs, ka lēmums par saistībām, kas ir pieņemts, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 9. panta 1. punktu, neizslēdz to, ka valsts tiesa praksi, kas ir šī lēmuma priekšmets, novērtē atšķirīgi no Komisijas, tomēr "šā veida lēmumus valstu tiesas nedrīkst atstāt bez ievērības. Proti, šie akti katrā ziņā ir izšķirīgi. Turklāt gan LES 4. panta 3. punktā noteiktais lojālas sadarbības princips, gan mērķis efektīvi un vienveidīgi piemērot Savienības konkurences tiesības prasa, lai Komisijas sākotnējo vērtējumu valsts tiesa ņemtu vērā un uzskatītu to par pazīmi vai pat pirmšķietamu pierādījumu, kas liecina par attiecīgā nolīguma neatbilstību konkurences noteikumiem, ņemot vērā LESD 101. panta 1. punktu" [37].

33 Spriedums, 2010. gada 29. jūnijs, Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2010:377), 47. punkts, kurā ir noteikts, ka, "pat ja katram no atbilstoši šīm abām tiesību normām pieņemtajiem lēmumiem ir jāpiemēro samērīguma princips, šo principu tomēr piemēro atšķirīgi atkarībā no attiecīgās tiesību normas".

34 Spriedums, 2017. gada 11. janvāris, Spānija/Padome (C-128/15, EU:C:2017:3), 71. punkts. Tajā pašā nozīmē skat. tostarp spriedumu, 2016. gada 15. februāris, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84), 54. punkts, spriedumu, 2014. gada 8. aprīlis, *Digital Rights Ireland* (C-293/12 un C-594/12, EU:C:2014:238), 46. punkts, un spriedumu, 2012. gada 23. oktobris, *Nelson* u.c. (C-581/10 un C-629/10, EU:C:2012:657), 71. punkts.

35 Ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumi lietā Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2009:555), 42. punkts, un šo secinājumu 22. un 23. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi.

36 Spriedums, 2010. gada 29. jūnijs, Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2010:377), 49. punkts.

37 Spriedums, 2017. gada 23. novembris, *Gasorba* u.c. (C-547/16, EU:C:2017:891), 29. punkts.

128. Minētā judikatūra it īpaši atbilst Regulas Nr. 1/2003 pamatā esošajai prasībai nodrošināt Eiropas konkurences tiesību vienveidīgu piemērošanu decentralizētā izpildes sistēmā. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, "lai nodrošinātu atbilstību juridiskās noteiktības principam un vienādu Kopienas konkurences noteikumu piemērošanu paralēlu pilnvaru sistēmā, jāizvairās no pretrunīgiem lēmumiem. Tādēļ saskaņā ar Tiesas praksi jāprecizē Komisijas lēmumu un tiesas procesu ietekm[e] attiecībā uz dalībvalstu tiesām un konkurences iestādēm" [38].

129. Ja Komisijas lēmumā, kas ir pieņemts, pamatojoties uz iepriekš vairākkārt minēto 9. pantu, valsts tiesai netiktu prasīts to ņemt vērā kā pierādīšanas principu, katrā dalībvalstī rastos bīstama zona nopietnām atšķirībām Eiropas konkurences tiesību piemērošanā, apdraudot decentralizēto izpildes sistēmu, kas ir ieviesta ar Regulu Nr. 1/2003.

130. Šādā kontekstā tādas trešās personas kā *GCP* iespēja valsts tiesā atsaukties uz saviem iebildumiem, panākot prasības par zaudējumu atlīdzību pret *Paramount* apmierināšanu, ir ļoti novājināta, jo tai būs jāatspēko attiecīgo noteikumu nelikumības prezumpcija. Galu galā, lai sasniegtu mērķi aizsargāt konkurenci, ievērojot īpaši vienkāršotu procedūru un tādējādi ar mazākām aizsardzības garantijām, kuras izpaužas lēmumā ieinteresēto subjektu tiesībās piedalīties procedūrā, tiek pārmērīgi upurēta trešo personu līgumu slēgšanas brīvība.

131. Šo secinājumu neatspēko arī tas, ka paredzētā trešo personu līgumu slēgšanas brīvības upurēšana esot bijusi nepieciešama, lai aizsargātu konkurenci, un ka Komisija nevarēja grozīt uzņēmuma vienpusēji piedāvāto saistību saturu. Šajā ziņā pietiek norādīt, ka Komisijas rīcībā saistībā ar aplūkojamā gadījuma īpatnībām bija citi piemērotāki līdzekļi, lai uzraudzītu LESD 101. panta 1. punktā aizsargātās sabiedrības intereses. Faktiski tā varēja noraidīt saistības, jo tās ir pretrunā samērīguma principam, un sekot Regulas Nr. 1/2003 7. pantā paredzētajai procedūrai, lai konstatētu vai nekonstatētu pārkāpuma esamību [39].

132. Visbeidzot, ir jānorāda, kā tiesas sēdē to faktiski uzsvēra *GCP*, ka Vispārējās tiesas ieteiktā risinājuma galarezultātā tiktu apdraudēta ar lēmumiem par saistību akceptēšanu izveidotā konkurences aizsardzības mehānisma funkcionalitāte un efektivitāte. Uzņēmums, kas uzņemas noteiktas saistības, kuras Komisija pēc tam padara saistošas, sekojot Vispārējās tiesas risinājumam, faktiski būtu zem diviem "Damokla zobeniem", kuri nopietni liktu apšaubīt tiesisko noteiktību un sistēmas līdzsvaru: iespēja, ka valstu tiesas dažādās Savienības valstīs noteiks līgumisko atbildību, un iespēja, kas sistēmai ir vēl negatīvāka, ka Komisija var atsākt lietas izskatīšanu [40], ja valsts tiesa pieprasītu uzņēmumam pārkāpt saistību, kas ir padarīta par saistošu.

b) Daļējs secinājums

133. No iepriekš minētā izriet, ka Komisija, akceptējot *Paramount* saistības, nav pienācīgi ņēmusi vērā trešo personu intereses, kas šajā gadījumā ir īpaši iesaistītas tādēļ, ka *Paramount* jau ir noslēgusi līgumus ar citām trešajām personām, tostarp ar konkrēto apelācijas sūdzības iesniedzēju, tādējādi pārkāpjot samērīguma principu. Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, atzīstot, ka Komisijas lēmumā šajā aspektā netika pieļautas kļūdas, un tādējādi šajā konkrētajā aspektā es ierosinu Tiesai apmierināt ceturto apelācijas sūdzības pamatu.

38 Regulas Nr. 1/2003 22. apsvērums.

39 No otras puses, ja "viena vai vairāku uzņēmumu piedāvātās saistības, ņemot vērā Komisijas mērķi aizsargāt konkurenci no izkropļojumiem, izrādās nesamērīgas, Komisija nedrīkst atzīt šīs saistības par saistošām. Gluži pretēji, tai uzņēmumam vai uzņēmumiem jānorāda uz saistību nesamērīgo raksturu un vajadzības gadījumā jāierosina tās grozīt", ģenerāladvokātes J. Kokotes secinājumi lietā Komisija/*Alrosa* (C-441/07 P, EU:C:2009:555), 43. punkts. Un katrā ziņā, joprojām izmantojot ģenerāladvokātes J. Kokotes vārdus, "Komisijai nav jāpiekrīt saistībām, kuru atbilstību tā var noteikt tikai pēc detalizēta izvērtējuma" (53. punkts).

40 Saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

V. Secinājumi

134. Pamatojoties uz visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem, ierosinu Tiesai noraidīt trešo apelācijas sūdzības pamatu kā nepamatotu un norādītajā aspektā apmierināt ceturto apelācijas sūdzības pamatu.